JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS-, EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Woensdag, 18 Januarij. N°. 5.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Soerakarta* bij VELTMAN & Co.; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; voor de *Buitenbezittingen* bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.......... *f* 12,50.
» » » » *Java*.......... » 15,—.
» » » » *Buitenbezittingen*.......... » 17,50.
» » » » *Nederland*.......... » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 22 September 1859, La. A, no 11, is aan den heer *C. Pieck*, laatstelijk eersten onderwijzer bij de gouvernements lagere stadsschool te Batavia, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 28 September 1859. La. A, no. 18, is aan den Oost-Indischen ambtenaar, met verlof in Nederland, *H. Kleijn van der Poll*, laatstelijk resident van Bezoeki, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van twee maanden, buiten bezwaar van den lande.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 12 Januarij 1860 no. 11, zijn beschouwd als te bezitten het radicaal van Indisch ambtenaar der tweede klasse, de navolgende ambtenaren der derde klasse:

J. R. Abegg, eerste kommies op het bureau van den adsistent resident van Benkoelen.
J. C. S. van Kraaijenoord, hoofdkommies bij de algemeene secretarie, toegevoegd aan den secretaris van den Raad van Nederlandsch Indie.
J. J. Rambaldo, élève bij het boschwezen.
F. W. H. van Straaten, tweede kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen.
W. J. Paknd, eerste kommies bij de algemeene secretarie.
F. W. Boes Lutjens, hoofdkommies bij de directie der burgerlijke openbare werken.
F. B. van Leeuwen, hoofdkommies bij de directie der producten en civiele magazijnen.
J. H. Buddingh, eerste kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen.
H. E. Arriens, laatst kommies op het residentie-kantoor te Menado, thans op wachtgeld.
J. M. van Merkesteijn, kommies op het residentie-kantoor te Magelang (residentie Kadoe).
F. H. W. von Rassau, hoofdkommies bij de algemeene secretarie.
C. A. Vermandel, tweede kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen.
Jhr. A. W. Gevaerts de Groot, kommies op het bureau van den adsistent-resident van Buitenzorg.
F. C. A. Jeekel, eerste kommies bij de algemeene secretarie, toegevoegd aan den secretaris van den Raad van Nederlandsch-Indie.
R. A. van Slooten, eerste kommies bij de directie der middelen en domeinen.
J. F. M. Boshouwer, eerste kommies op het residentie-bureau te Batavia, en
P. H. Baron van Reede van Oudtshoorn, kommies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Tagal.

Civiel Departement.

Ontheven:

Eervol, wegens ziekte, van zijne betrekking, de administrateur der tinmijnen te Blinjoe (eiland Banka), F. F. J. van Hengst.
Eervol, van de hem opgedragene diensten bij den Gouvernements-kommissaris in de Zuid- en Ooster afdeeling van Borneo, de eerste kommies ter algemeene secretarie C. W. Walbeehm.

Benoemd:

Tot administrateur der tinmijnen in het district Blinjoe (eiland Banka) de administrateur der tinmijnen in het district Pangkal Pinang, S. B. Dumans.
Tot administrateur der tinmijnen in het district Pangkal Pinang (eiland Banka), de ambtenaar op non-activiteit A. J. W. Schreuder, laatstelijk secretaris, tevens algemeene ontvanger te Amboina.
Tot tijdelijk predikant bij de protestantsche gemeente Madioen, A. C. van Maarseveen, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, laatst benoemd predikant bij de protestantsche gemeente te Pekalongan.
Tot kommissaris van het loodswezen te Soerabaija, de opperloods bij het loodswezen aldaar C. D. Dirksen.

BIJ DE DIRECTIE VAN FINANTIEN,

Tot eersten kommies, de buitengewoon eerste kommies B. Schagen van Soelen.
Tot buitengewoon eersten kommies, de tweede kommies J. G. Groeneveld.
Tot tweeden kommies, de buitengewoon tweede kommies R. F. O. F. [illegible]
Tot buitengewoon tweeden kommies, de klerk H. W. van Steenbergen.

Gesteld:

Ter beschikking van den Gouvernements-kommissaris in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, de controleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures K. A. L. J. Jeekel.
Ter beschikking van den adsistent-resident van Benkoelen, de ambtenaar ter beschikking van den kommandant van Z. M. zeemagt in Oost-Indie en [illegible] der marine, J. H. C. van Dijck.

Militair Departement.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Bevorderd:

Tot luitenant-kolonel, de majoor [illegible], met bepaling dat hij zal continueren als kommandant der artillerie in de eerste militaire afdeeling op Java

Tot majoors:
de kapitein A. J. Doorman, met bepaling dat hij zal continueren als onderdirecteur van den artillerie constructiewinkel te Soerabaija.
de kapitein J. D. Hoedt, thans met verlof in Nederland, en de kapitein J. C. E. de Mol van Otterloo, met bepaling dat hij wordt ingedeeld bij het kommandement der veld-en berg batterijen op Java.

Geplaatst:

Bij het 8ste bataillon infanterie (Ngawi), de majoor F. van Ketwich, onlangs van verlof uit Nederland teruggkeerd.

Ingetrokken:

Op zijn verzoek, het aan den officier van gezondheid der tweede klasse D. J. de Leeuw, wegens ziekte, verleend tweejarig verlof naar Nederland.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den luitenant-kolonel der infanterie, waarnemend inspecteur der schutterijen, pradjoerits, enz., A. Bade en aan den kapitein der infanterie P. J. E. Hartsteen.
Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den officier nan gezondheid der derde klasse H. Bosch.

BIJ HET KORPS GENIE EN SAPPEURS.

Overgeplaatst:

Als onderdirecteur der genie in de tweede militaire afdeeling op Java, de majoor A. M. E. van Deventer, thans onderdirecteur der genie in de eerste militaire afdeeling op Java.

Benoemd:

Tot onderdirecteur der genie in de eerste militaire afdeeling op Java, de majoor F. L. Maurenbrecher, thans ter beschikking te Batavia.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat de tweede mail-stoomer in Januarij den 24sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Maandag den 23sten Januarij aanstaande:
a, des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.
b, des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia brengt ter kennisse van de ingezetenen dezer hoofdplaats, dat van af Vrijdag ochtend den 20sten dezer tot den morgen van Zaturdag daaraanvolgende, de wegen loopende langs de groote rivier in de Chinesche Kamp en van de buiten Nieuwpoortstraat naar Pitoe Ketjil, voor de passage van paarden en rijtuigen, ter voorkoming van ongelukken, bij gelegenheid van de op die dagen door de Chinesche en Inlandsche bevolking te houden avondmarkt (Passar-malam) gesloten zullen zijn.

De waarnemende hoofd-administrateur der marine, daartoe gelast, brengt ter kennis van het algemeen, dat op Woensdag den 25sten Januarij 1860, voor het commissiehuis van de firma John Pryce & Co., te Batavia, en door hare tusschenkomst publiek aan den meestbiedende, onder 's gouvernements nadere goedkeuring, zal worden verkocht:

Zr. Mr. voor de dienst afgekeurde schoenerbrik *Padang* zoo als zij is liggende aan het marine-établissement te Onrust, met het mastgestel, staand en loopend tuig, een stel zeilen en een anker met ketting.

De resident van Pasoeroean maakt, met referte tot zijne advertentie van den 7den dezer bekend, dat bij eventuele toewijzing van de op den 15den Maart 1860 uit te besteden woeste gronden, bekend onder den naam van Genitri, gelegen in het regentschap Malang, die toewijzing zal geschieden onder nadere goedkeuring van het gouvernement.

De persoon van P. van der Leeuw, vroeger eerste stuurman van de gouvernements schoener *de Draak*, wordt in zijn belang uitgenoodigd zijne woonplaats optegeven aan den Assistent-resident voor de policie te Soerabaija.

De hoofd-intendant der Militaire administratie maakt bij deze bekend, dat op den 10den Februarij 1860 des morgens te 9 uren, door de onderintendanten te Batavia, Samarang en Soerabaija, ten hunnen bureele publiek zal worden uitbesteed de aanneming voor de levering van:

Verplaatsbare zinken Urinebakken.

Zijnde modellen en voorwaarden van uitbesteding ter bezigtiging en inzage ten bureele van de evengenoemde authoriteiten, dagelijks van 9 tot 12 uren, even als daarmede te bekomen zijn alle zoodanige nadere inlichtingen als welke gadinghebbenden nog mogten verlangen.

Met referte tot de voorwaarden en bepalingen, waarop de landsmiddelen op Java en Madura voor het jaar 1860 zijn verpacht, (staatsblad 1859 n°. 71), brengt de assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia ter kennisse van belanghebbenden, dat de prijzen voor het Rund-, Varkens- en Buffelvleesch voor de maand Januarij 1860 zijn bepaald, als volgt:

Rundvleesch, per Am. pd., 50 cents.
Varkensvleesch, » Katti . . 33½ »
Buffelvleesch, » » . . 26½

Als een vervolg op zijne aankondiging vervat in de javasche courant van den 7den en 11 Januarij 1860 no. 2 en 3, brengt de wd. hoofd-administrateur der marine ter kennis van belanghebbenden dat, op den daarbij bepaalden datum, des morgens ten 9½ uren, de publieke veiling van Zr. Ms. voor de dienst afgekeurde schoenerblik Padang met de daarbij bedoelde voorwerpen, instede van voor het commissiehuis van de Heeren John Pryce & Co., zal plaats hebben op 's lands werf te Batavia en dat onmiddelijk na afloop dier veiling, zal worden overgegaan tot den publieken verkoop, zonder reserve, der afgekeurde inventarisgoederen van genoemden oorlogsbodem.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten burele van den wd. haven- en equipagemeester alhier.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 19 Januarij, voor het woonhuis van Kapitein Ravesteijn, op Weltevreden bij het Monument, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van J. Speet.

Op Vrijdag, den 20 Januarij, voor het woonhuis van den HoogEdel Geb. Heer Jhr. Mr. D. A. Junius van Hemert, op Molenvliet, door Gebr. Roselje & Co.

en

Voor het commissiehuis van Cassalette & Co.

Op Maandag, den 23 Januarij, voor het woonhuis van den Majoor van Deventer, in het Kampement op Weltevreden, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Dingsdag, den 24 Januarij, voor het commissiehuis van Gebr. Veit, op Passer Senin.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Op Woensdag, den 25 Januarij, voor het woonhuis van den heer Laurent, door Gebr. Roselje & Co.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, op 's lands Werf, door John Pryce & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van den 11 dezer worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgenden boedel:

Door de Agenten der Samarangsche Wees- en Boedelkamer te Soerakarta, van wijlen den heer J. N. Smith.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 14 tot en met den 17 Januarij 1860.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. van Eijbergen, van Telok Djambi. — Henry Hertz, v. Singapore. — J. Itzig Heyne, v. Idem. — Alexis Redlich, v. Idem. — Johannes Heuss, van Kramat.

HOTEL DES INDES. M. A. Sowachaga, v. Spanje. — J. Nye, van Molukkos. — C. C. van der wijk, van Onrust. — J. W. Rouwer, van Idem. — K. van Leschen, Idem. — Z. A. Abbink, van Nederland. — Mejuvr. Abbink, van Idem. — F. E. Embrechts, van Idem. — J. C. Bosto, v. Portugal. — J. F Secretan, van Idem. — T. ten Bont, v. de Reede. — Rijk, v. Idem. — J. N. Waldeck, v. Idem. — K. C. Buning, v. Idem. — M. D. Guijot, v. Idem. — N. Neijts, v. Singapore. — Jhr. Meijer. van de Reede. — P. L. Hien, v. China. — F. A. Markies Pereira, v. Lissabon. — J. Djizaski, v. Idem. — N. Cambane, v. Idem. — H. O. de Vos, v. Europa. — L. Carl, v. Serang.

JAVA HOTEL. P. van Andel, v. Serang. — L. F. Praeger, v. Bandjermassing. — F. B. Mennen, v. Antwerpen. — P. C. Teengs, v. Rotterdam. — Tormijn, v. de Reede. — K. H. de Groot, v. Rotterdam.

Vertrekkende Personen.

F. D. Godon. — Mevr. de wed. van der Vies. — J. U. Niederer. — M. Baaij.

Advertentiën.

Bevallen van een ZOON, *H. G. Bédier-Prairie, Muhlenfeld.*
BATAVIA, 10 Januarij 1860. (152)

Bevallen van eenen ZOON, *W. C. Kroon, Graichen.*
BATAVIA, 12 *Januarij* 1860.
Eenige kennisgeving (124)

Op den 11den November 1859 overleed te Madioen onze moeder en behuwdmoeder *Alijda, Petronella Vosmaer*, geboren *Toorenburgh*, in den ouderdom van 58 jaren.

W. C. VOSMAER
en
(130) W. H. VAN DER HELL.

Op den 9den November 1859, overleed te Leiden onze geliefde Moeder, Mevrouw de Weduwe *J. Houthuijsen Büth.*

Uit aller naam
C. L. HOUTHUIJSEN.

SISSEPAN (PONDOK GEDÉ,) 14 Jan. 1860. (148)

Heden overleed de WelEG. Heer, *James van der Hart*, 2de Luitenant der Infanterie.
Hij, was een brave zoon, een goed kameraad.
Dit zij zijn grootste lof.

D. VAN DER HART
Ridder A. DE STUERS.
J. M. BRUYN.
C. L. S. A. M. DE ROOY VAN ZUIDERWYN

BATAVIA. 28 December 1859. (135)

VENDUTIE

op Donderdag 19 Januarij 1860,

Wegens vertrek:

voor het woonhuis van den WelEdG. Heer *Ravesteijn*, nabij het Monument, door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

van eenen netten inboedel, bestaande uit:

SPIEGELS EN SCHILDERIJEN,

HANG- & TAFELLAMPEN,

Stoelen, Tafels, Canapé's, Ledikanten, Consoles, Kasten,

Pleet-, Porcelein-, Cristal- & Glaswerk,

Rijtuigen, Bendies,

Wagen- & Bendiepaarden

een **goed gedresseerd rijpaard, etc.**

(125)

VENDUTIE

Donderdag, den 19den Januarij,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

van de reeds vroeger geannonceerde

MODEWAREN,

als:

FRAAIJE JACONAS DAMES KLEEDEN,

Jaconas aan stukken

van 70 en van 16 Ellen,

DAMES SCHOENEN,

Zijden Dassen, fichus Corsetten, een partij

Schrijfbehoeften,

200 riem **Velijnschrijfpapier**, 600 gros beste soort **Stalenpennen**,

Suprafijne **LONGCLOTH SO** en **MH** aan stukken van 52 à 53 Ellen,

REVOLVER PISTOLEN

van ***Lefaucheux***,

ieder Pistool voorzien van 4 dozen met

Puntkogelpatronen,

Beste **Gras Boter, Meubelen**, enz.

Twee dagen voor de Vendutie zijn de goederen te bezigtigen. (117)

Donderdag zal nog bij J. SPEET verkocht worden:

20 Stuks Superieure Fransche

MADAPOLLAMS,

ieder Stuk van 80 à 85 Ellen lang en circa 3 en een halve El breed,

bijzonder doelmatig voor **Beddelinnen** en andere huisselijk gebruik.

Dit goed zal per stuk worden geveild. (119)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag, zal zonder **Reserve** *worden verkocht:*

147 Karaat ongezette

BRILLANTEN,

bij **kavelingen** van **10 karaat** en

497 Stuks ongeboorde Cellonsche

PAARLEN,

de verkoop dezer preciosa's zal ten ***Elf ure*** plaats hebben, waarna de **Gouden sicca Ropijen,** zullen worden verkocht, geannonceerd in de Java-Courant van heden.

(118) J. SPEET.

OP DE VENDUTIE

van Donderdag bij J. SPEET zal worden verkocht:

43 Monden Europesche

UIJEN. (156)

Op de Vendutie

van Donderdag bij J. SPEET

zal worden verkocht:

een partij pas aangebragte

KASTANJES

in zakken van 500 stuks. (145)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag bij J. SPEET,

zal mede worden verkocht:

56 vaten Koolteer,

180 Stukken breed GORDIJN-GOED met groote Bloemen aan stukken van 32 El.

114 Stukken GERUITE TJELÉ,

alles zonder Reserve.

(144)

VENDUTIE

op Vrijdag den 20 Januarij 1860,

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & Co,

van

diverse Lijnwaden,

een factuur

FRANSCHE SPIEGELS,

van diverse Dimensiën met en zonder Supports,

3 kn. **MONSTERFLESCHJES, LAMPGLAZEN,**

PROVISIEN IN BLIK,

Witte Wijnen, enz. Pleeten blakers, Papieren lampkappen

verder:

1 kist fijne Borduurwol,

van alle nuances,

Hemdknoopen, Linnen Zakdoeken, Barège Robes, gemaakte bloemen, etc.

verder:

Koninklijk Wapen, 26 balen ongebleekte **Drill,**

" eene partij witte **Shirtings,**

min of meer door zeewater beschadigd. (120)

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag 20 Januarij,

zal nog worden verkocht:

300 picols Java koffij

(175) CASSALETTE EN Co.

VENDUTIE

op Vrijdag den 20 Januarij 1860,

wegens vertrek:

ten huize van den HoogEdel Geboren Heer

Jhr. Mr. D. A. Junius van Hemert,

aan het Molenvliet, door

GEBRS. ROSELJE & Co.,

van een netten en wel geconserveerden inboedel

bestaande uit:

diverse Meubelen, zoo van Mahonie als andere houtsoorten, waaronder Ameublementen, fraaije Etagères, dito Kasten, Toilet duchesse, Consoles en Tafels, allen met Marmeren bladen, Spiegels en Schilderijen, Lampen, Pendules, Vazen, eene zeer goede PIANINO, Porcelein-, Pleet-, Kristal- en Glaswerk.

Rijtuigen, Paarden, Tuigen, etc, etc.

Op ***Zondag*** te voren te bezigtigen. (125)

Op de Vendutie

van Vrijdag 20 Januarij bij

CASSALETTE & Co.

ZULLEN NOG WORDEN VERKOCHT:

150 groote

JAPANSCHE MARTEVANEN

welke ten gerieve van particulieren bij 2 stuks zullen worden opgeveild. (167)

VENDUTIE

Maandag, 23 Januarij 1860,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den HoogEdG. Heer

Van Deventer (*Plein van Waterloo*)

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van eenen zeer netten

INBOEDEL,

bestaande uit:

GROOTE SPIEGELS

EN

SCHILDERIJEN,

Hang- Tafel- en Muurlampen, Stoelen, Tafels, Consoles, Kasten, Ledikanten, Matten, Martevanen, Porcelein-, Cristal-, Glas en Aardewerk,

voorts nog:

1 Mylord, 1 Coupé,

4 Spannen goed gedresseerd

WAGENPAARDEN,

1 Rijpaard, Tuigen, *etc.* (157)

Vendutie

op Woensdag den 25 Januarij 1860,

ten huize van den Heer

J. P. LOURAN,

Zuidzijde, Koningsplein, door

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van een keurig netten en nog zoo goed als nieuwen

INBOEDEL,

bestaande uit:

Zoo Europeesch als hier gemaakt MEUBILAIR, waaronder een zeer elegant

AMEUBLEMENT

voor Salon,

Fraaije KASTEN, CONSOLES, BUFFET, diverse TAFELS, KNAPEN en TOILETTEN, allen met marmeren bladen, ETAGÈRES, DAMES-BUREAU, SECRETAIRE, BOEKEN-KASTEN, allen van massief Mahoniehout.

Waidenes: [illegible]

Groote **Spiegels, Schilderijen, Lampen,** (waaronder met porceleinen bollen), **Pendules, Vazen,**

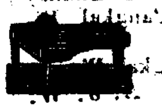

Twee zeer fraaije welluidende

PIANINO'S,

waarvan één OBLIQUE,

naar de laatste uitvindingen vervaardigd.

Een compleet stel ZILVER, in Mahoniehouten kist, fraaije porceleinen EET en THEESERVIESEN, een stel DRINKGLAZEN, van het fijnst geslepen Boheemsch Cristal.

Een aantal keurige Etagère Voorwerpen,

bijzonder soliede

ENGELSCH PLEETWERK,

enz., enz.

Voorts: EUROPEESCH KEUKENGEREEDSCHAP, MARTEVANEN, BLOEMEN.

Een Mylord, een Palanquin,

EEN HANDWAGEN MET LOSSEN BOK,

goede hardloopende PAARDEN, TUIGEN, enz., enz.

Op Zondag den 22 te bezigtigen. (155)

VENDUTIE

op Dingsdag 24 Januarij,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. VEIT, *Bazar Senen.*
van Diverse Meubelen van vertrekkende Officieren en Ambtenaren, **Wagens, Bendies, Paarden, Tuigen**, enz., enz.

(158)

Hout-Vendutie

op Dingsdag, den 24sten Januarij 1860,
op het **Heemradenplein**,
door
(150) JOHN PRYCE & Co.

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag den 24 Januarij
zal ook worden verkocht:
ÉÉN COMPLEET
GAMELANGSPEL.
(159) GEBRS. VEIT.

VENDUTIE.

Op Vrijdag, den 27sten Januarij zal de *Ondergeteekende* publiek verkoopen:
den inboedel en nalatenschap van wijlen den chinees
LIE ABOEN,
bestaande in ***een compleet***
CHINEESCH AMEUBLEMENT,
Goud- en Zilverwerken,
JUWEELEN,
Singapoer Planken, een groot partij **Jattie Balken, Planken en Duigen** voor Vaatwerk,
en eene **menigte Handels-Artikelen.**
en
voor Rekening van belanghebbenden,

No. 1. Een gouden mans Buikplaat, zoo als dezelve gedragen wordt door de *Borneosche Vorsten*, bezet met ruim **700 Diamanten**, als Bloemwerk op het goud bevestigd.

No. 2. Een gouden vrouwen Plaat of moeka Pending, geheel met **Diamanten** bezet.

No. 3. Twee Brillanten van circa **7 kt.**, als **giwangs gezet**, wit, rond van vorm en zonder eenige fouten.

No. 4. Twee groote **Diamanten Giwangs** van **Acht Karaat.**

No. 5. Een stel van **Achttien Brillanten knoopen** van circa **1 karaat** per stuk.

No. 6. Een Ring met **een groote smaragd** en omzet met **Diamanten.**

No. 7. Een ring met **1 Brillant** van **Vijf karaat.**

No. 8. Twee zware **gouden Armbanden** met **Diamanten** en **Robijnen** bezet.

No. 9. Een gouden **Sirie Doos**, wegende **28½ Reaal;** het goud waarvan deze doos vervaardigd is, houdt 24 karaat of zoogenaamd **Batoe Sambielan** en is gegarueerd **met 72 Witte Brillanten** en **128 Diamanten.**

(146) J. SPEET.

VERKOOP VAN EEN SCHIP

op Woensdag, den 25sten Januarij 1860,
zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen
op 's lands werf:
's middags 9½ uur
Zr. Ms.[illegible] in dienst afgekeurde
SCHOENERBRIK PADANG,
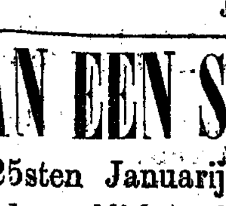
zoo als zij thans liggende is aan 's lands Etablissement te **Onrust**, met Mastgestel, staand en loopend Tuig, **EEN STEL ZEILEN** en **EEN ANKER** met **KETTING**, en daarna den waarloozen Inventaris van dien bodem.
(151) JOHN PRYCE EN Co.

VENDUTIE

op Dingsdag 31 Januarij en Woensdag 1 Februarij.
wegens vertrek ten huize van den heer
H. C. WILMANS,
op Kramat
door
CASSALETTE & Co.
Van eenen keurigen, en uiterst wel geconserveerden
INBOEDEL,
bestaande meerendeels uit:
Mahonijhouten Meubelen,
als:
AMEUBLEMENTEN voor Salon en Boudoir, Canapés, Valtoires, Kasten, en étageres; Tafels, Consoles en Knapen met Marmeren bladen. Een fransch Ameublement met rottingwerk, eenige ingelegde Singapore MEUBELEN.
Voorts:
zeer fraaije
SPIEGELS EN SCHILDERIJEN,
Kroonen, Lampen, Pendules, Marmeren vazen, Kristal, Pleet- en Zilverwerk; Een Chineesch
Porseleinen Eetservies.
EEN BILLARD,
zoo goed als nieuw.
WIJDERS:

9 Spanen hardloopende Wagenpaarden, waaronder
1 SPAN GROOTE PREANGER SCHIMMELS.
Een uitmuntend goed dames-rijpaard en 3 Bendiepaarden.

WAGENS,
als:

1 Coupé, 1 Mylord, 1 Handwagen en
EEN BENDIE.
Wagentuigen, Zadels enz.

Melkgevende en bezette Koeijen, waaronder één van
BENGAALSCH RAS.
Eene fraaije Collectie BLOEMEN in potten, enz.
REGELING DER VENDUTIE:
Op Dingsdag: de Wagens, Paarden, Koeijen, Keukengereedschappen, enz.
OP Woensdag: de Meubelen, het Billard, enz. binnenshuis.
Geen goederen kunnen worden bijgebragt.
Alles Zondag 29 Januarij te bezigtigen. (169)

BRANDON & CO.

hebben ontvangen:
een fraaije partij der fijnste
PANAMA-HOEDEN.
En weder eene nieuwe bezending:
SCHOTSCHE PLAIDS
en
REGENMANTELS.
(151)

WISSELS OP NEDERLAND,

bij
(136) REIJNST EN VINJU.

No. 2.
HAVANNA MODEL SIGAREN
van 1859.
ZEER FIJNE QUALITEIT,
(à contant) bij
(98) ABEELEN, DENNISON EN Co.

No. 2 Cortado's,
No. 4, No. 5 Havanna
en alle andere soorten
SIGAREN.
van het jaar 1858,
bij
(97) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Théâtre Français de Batavia.

Avec la permission de M. le Resident.
VENDREDI, 20 Janvier 1860.
3me. représentation du 3me. mois de l'abonnement.
LE SONGE D'UNE NUIT D'ÉTÉ,
Opéra comique en 3 actes.
Musique de Mr. AMBROISE THOMAS.

A l'étude pour le mois prochain:
MARIE DE RUDENZ.
Grand-Opéra en 4 Actes et 6 Tableaux,
Musique de Mr. GUILLE DE St. SIMON, premier et deuxième chef d'Orchestre du Théâtre.

à l'Étude pour le Troisième mois de l'abonnement:
Zampa, l'Ambassadrice et le Naufrage de la Méduse.

Le Directeur Gérant,
(174) VAN KINSBERGEN.

LOGE DE STER IN HET OOSTEN.

RECEPTIE
in den 1e Graad,
op Donderdag den 19 Januarij 1860,
des avonds ten 8 ure.
De 1e Secretaris,
(126) G. P. J. OCKERSE.

Bij WINSER, DE LANGE & Co.
opvolgers van
VAN DER MEULEN & Co.
Verkrijgbaar:

Verschillende soorten ROODEN WIJN, waaronder: ECHTE BAOUR MEDOC op fust en afgetapt; CHATEAU LA TOUR ST. ESTEPH; CRUSE ET FILS FRÈRES en meer andere voor goed bekende merken. ECHTE Ve. CLIQUOT en het gerenommeerde merk MOREZET-HUET. BOURGONGNE HERMITAGE en MUSCAT FRONTIGNAN VIEUX.

Beste MADERA en PORTWIJN op *heele* en *halve* flesschen. TENERIFF WIJN, ECHTE COGNAC en BARCELONA BRANDEWIJN.

Alle soorten van goed BIER, waaronder het bekende DUBBELD PRINCESSEN VALKBIER op *heele* en *halve* kruiken. ECHT BAIERSCH BIER van *Th. Ehmann* te *Kitzingen*. ALSOPP'S PALE-ALE.

RIJNWIJNEN op *heele* en *halve* fleschen waaronder de zoo gunstig bekende merken *Carte blanche, Möselblumchen en von Dem.* ECHTE MOESELWIJN. FRANSCHE SIROPEN, VRUCHTEN op WATER en op BRANDEWIJN. HOLLANDSCHE MORELLEN OP BRANDEWIJN, FOCKINK-LIKEUR en ELIXER. ECHTE JAMAICA RUM, FRANSCHE en HOLLANDSCHE AZIJN. KRUIDEN AZIJN. ABSINTH SUISSE en KIRCHWASSER CHERRY-CORDIAL.

VERSCHE PROVISIEN in blik van *Nieuwenhuijs, Alberdingh Thijm* en *Schalenkamp.* GEDROOGDE GROENTEN in Stopflesschen. INGELEGDE GROENTEN in Stopflesschen dezer dagen ontvangen, als:

BLOEMKOOL
ANDIJVIE
ROODE KOOL
ZUURKOOL
SNIJBOONEN
SPERCIE BOONEN
BRUSSELSCHE SPRUITJES.

Pas aangebragte:
Nieuwe Haring en Ansjovis
BOMBAY UIJEN.

AMERIKAANSCH MEEL in trommels voor huislijk gebruik. SAMARANGSCHE en ENGELSCHE BESCHUITJES in *heele* en *halve* trommels. WATER CRACKERS.

Alle soorten van KOEK, BANKET en SUIKERWERK, CASPER FLICKJES, ECHTE DEVENTER KOEK.

MORILLES en CHAMPIGNONS, MACARONI en VERMECELLI.

UITGEZOCHTE PADANG KOFFIJ voor huislijk gebruik. EIKEL KOFFIJ in Stopflesschen. BESTE CHINESCHE THEE, enz., enz. (160)

Op hoop van Gunst en Vlijt,
heb ik voor den 3den maal
MIJN ANKER

neergeleid, *op Molenvliet.*
W. PADDINGEE.
(107) *Mr. Kleermaker.*

Pas ontvangen:

GROENTE ZADEN,

ad f 15,— p. pak, inhoudende 37 verschillende soorten ieder.

BLOEM ZADEN,

ad f 0,50 c. en f 8,— p. pak.

HYACYNTHEN EN TULPEN,

ad *f* 5,— p. pak.

(140) VAN WALCHREN EN Co.

BENGAALSCHE GRAM,

verkrijgbaar bij

(131) M. J. JOAKIM.

Pas ontvangen:

Engelsche	regen of bendij en wagen JASSEN . . .	à *f* 26.—
do.	Sluitende dikke JASSEN voor paard rijden of voor koetsiers . .	à *f* 10.—

Contant.

(132) ABEELEN, DENNISON EN Co.

AALBESSEN GENEVER,

merk **Spijker, Kolff & Co.**

FIJNE RHIJNWIJN,

op heele en halve flesschen.

(11) VAN WALCHREN EN Co.

Per Hollandia *ontvangen:*

Een factuur

MODEARTIKELEN,

als: een mooi assortiment

BLOEMEN EN KRANSEN,

Resilles, Soie, Perles, Jais et à ontache, Rubans, Dentelle noir avec Jais, Berthes, Tulle blanc avec Manches et avec Jais, Voiles, Gants Glacés, Boutons Soie,

Verder:

RESTANT TOKOGOEDEREN,

alles tegen factuurs-prijs, wegens liquidatie,

(142) E. LEROUX, *Cornut.*

Bij

WINSSER, DE LANGE & Co.,

opvolgers van **VAN DER MEULEN & Co.**

verkrijgbaar:

PUIKE EDAMMER KAASJES,

pas aangebragt. (161)

Pas Ontvangen:

Grieksche Leksteenen

en

EUROPESCHE VUURVASTE STEENEN.

(169) A. BEDIER.

BRANDON & CO.,

berigten bij deze, dat zij eene overeenkomst hebben gesloten met den Heer **H. CHASTEL** van *Rotterdam*, tot het ***confectioneeren*** van

HEEREN KLEEDINGSTUKKEN,

en alles wat tot dat vak behoort.

De Heer H. CHASTEL in de laatste tijden *Parijs* en *Londen* bezocht hebbende, heeft de **Nieuwste Eleganste en Confortabelste Modellen** mede gebragt, alsmede de fraaiste en fijnste LAKENS, superfijne SATIN DE LAINE en TRICOT en eene prachtige keuze der Nieuwste VESTENSTOFFEN en Heeren MODE-ARTIKELEN.

De Heer H. CHASTEL blijft zich occuperen in het

Magazijn op Rijswijk.

(168)

Verschillende soorten van

IJZEREN HEKWERKEN,

Amerikaansche en Fransche

POMPEN,

voor Putten en Badkamers.

diverse Koper- en IJzerdraad,

voor centrifuge, Rijstpelmolen, Volières.

bij

(170) A. BEDIER.

PASSER MALAM.

Op Zaturdag avond a. s. zullen op PINTOE-KITJIEL,

allerlei soorten van

BLOEMEN

in potten

verkrijgbaar zijn

(137) SAMIDIEN.

Bij den ondergeteekende verkrijgbaar:

goede Vatwijn,

St. Julien Médoc, in kisten van 4 dozijn; **Chateaux Lafite Hermitage rouge** in kisten van 1 dozijn; verschillende soorten van RHIJNWIJN, MADERA, PORTWIJN, CHAMPAGNE van diverse merken;

grand VIN IMPÉRIALE,

in kisten van 48/4 flesschen; HAANTJES- en VALKER- BIER, COGNAC *Jonn Alberty* en *Jules Robin*, Fransche geassorteerde SIROPEN, witte ABSINTHE, VRUGHTEN op Water, diverse gedroogde VRUCHTEN, Prunes d' Ente, Fransche en Engelsche GELEIJEN, Z. M. KAAS, HAMMEN; diverse

HOLLANDSCHE EN FRANSCHE PROVISIEN

in blik;

BOTER, SELTERSWATER 1/2 kruiken, Engelsche BESCHUIT in blik, Fransche en Engelsche ZUUR, BITTER, GENEVER, Engelsche Halsters en Kettingen, enz.

(171) A. BEDIER.

Wordt gevraagd:

f 20000.— à f 24000.—

Tegen voldoende **onderpand.**

Adres Bureau ***Java-Bode.*** (112)

---

f 8500.—

op eerste verband,

verkrijgbaar bij

(141) J. SEELIG, gq.

Aangeboden.

f 20000.—

onder **eerste verband** tegen 6 pCt. rente.

Adres bij den **Uitgever dezes.** (111)

Bij eene gegoede familie alhier, wordt gevraagd **eene Europesche BONNE.**

Adres onder Lett. **S.** Bureau ***Java-Bode.*** (140)

TE KOOP

Het WOONHUIS,

Van den ondergeteekende, ***Tanabang***, Oostzijde, vroeger bewoond door den Heer **STOK.**

(149) A. KINDER DE CAMARECQ.

TE KOOP

Een zeer mak **Kinder-paardje** met nieuw Zadel en Tuig voor *f* 35,— en de kosten dezer Advertentie.

bij

H. LASTDRAGER.

Molenvliet Oostzijde tegenover den ledigen Gouvernements grond benoorden den gang Ketapang. (136)

TE HUUR **Twee Gemeubileerde KAMERS**

in de *Secretarie-laan*, te aanvaarden op 1 Februarij. Nadere informatien te bekomen bij

(147) H. M. VAN DORP.

EEN HUIS TE HUUR

Koningsplein Gang Hoentoe.

Te bevragen ten kantore ***Java-Bode.*** (105)

TE HUUR **Het HUIS**

op ***Kebon Sirih*** thans bewoond door den HoogEdel Heer *Rutering*, Directeur van Produkten en civiele Magazijnen.

(138) DüMMLER EN Co.

BATAVIA, 14 Januarij 1860.

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.

Genezing te Calcutta, van de Jigt door middel van de

Copij van een' brief den 14 Maart 1859, ontvangen van Babo v. Bussumbee Law, hoofdkommies bij de policie te Calcutta.

Aan Professor Holloway, 242 strand London.

Sir! Sedert verscheidene jaren geregeld lijdende aan jicht of rhumatische pijnen, en alles beproefd hebbende zonder eenige beterschap te bespeuren, ben ik tenlaatste tot het gebruik van uwe zalf en pillen gekomen. Ik ben thans zoo gelukkig u met een dankbaarhart te kunnen melden dat ik al spoedig eene groote verligting ondervond, en met het gebruik der medicijnen voortgaan den laatste winter vrij wel was en nu nog steeds in het bezit eener goede gezondheid ben.

Mijnen opregten dank bied ik u daarvoor bij deze aan; ik gevoel niet erkentelijk genoeg te kunnen zijn, voor het voorregt dat ik geniet ten gevolge van het gebruik uwer niet genoeg te waarderen zalf en pillen, en zal alles doen om u bij mijne vrienden aan te bevelen.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5. —
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	F. Neumann.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Knithöffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok.
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (136)

H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

AMERIKAANSCHE ENVELOPPES met gom ondeorschied, ... FIJNE STALEN PENNEN, *Gillots, Mitchell* en andere soorten, à *f* 2,— p. gros. en hooger.

Wit en Gekleurd BRISTOLPAPIER.

POSTPAPIER, Wit, Azuré, Vergé, 4o. en 8o., à *f* 2,—, *f* 3,— en *f* 4,— p. 1/4 riem.

GOMME GRATOIRE voor Inkt en Potlood, à *f* 0,50.

Fijne *Faber* en *Gilberts* SCHRIJF- en TEEKENPOTLOODEN.

DIAMANTEN PENNEN, los en met ebbenhouten of Ivoren houders, à *f* 5,— à *f* 14,—.

Rood, Wit en *Gekleurd* VLOEIPAPIER, à *f* 14,— à *f* 20,— p. riem.

COPIEERPAPIER 4o. en folio *f* 14,— p. riem.

Beste HOLLANDSCHE SCHRIJFINKT, à *f* 1,50 p. flesch.

ALIZARIN INKT in groote flesschen *f* 1,50. *Violet* COPIEERINKT, *f* 1,50 p. kruik, *Arnolds* COPYING INK, *f* 1,50 p. kruik, *Stephens* COPYING INK, à *f* 0,50 c. p. kruikje.

Fraai geïllustreerd en gebloemd BILLETPAPIER met bijbehoorende Enveloppen.

GANZEBORDEN, DOMINO SPELLEN, Bouwdoozen, Legkaarten,

PORSELEINEN VERWPOTJES, PENCEELEN,

Fijn wit en zwart Conté. (139)

G. KOLFF & Co., te *Batavia.*

Ontvingen:

Ackermanns Verwdozen en losse verwen.

Faber Potlooden, diverse nummers.

Creta Levis, kokers potlooden met diverse krijtkleuren.

Doozelaars en porseleinen **verwbordjes.**

Groote en **kleine Penceelen; Teekenpennen.**

Echt ebbenhouten **liniaalen** en **driehoeken.**

Duimstokken, ronde schroevep.

Ivoren en **Palmhouten** Doble **Palmetten.**

Ongeprepareerd best **Gom-elastiek** in **mastiek.**

voorts:

Diefenbach, Onderwijs in het Teekenen, met opklimmende **teeken-voorbeelden** in lederen band *f* 12. (134)

ECHTE,

RODGERS & SON

MAPPIN'S BROTHERS.

Scheermessen in étui.

Steeds voorhanden en te bekomen bij

(135) G. KOLFF

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Woensdag, 18 Januarij 1860, N°. 5.

TE KOOP

VOOR

f 2000,—

Een zoo goed als

NIEUW BILLARD

uit de welbekende fabriek van Hunton & Co. Londen.

met alle deszelfs kisten ter verzending, 48 queues en in allen deele compleet;

Lengte 12 voeten.
Breedte 6 „

tevens een fraai rond draaijende lamp met 6 lichten, Matten rondom de Tafel, Tafelkleed, Waterpas, een rond draaijend bord voor het markeren, een ander voor het poel speli Borstels, in een woord met alle o mogelijke vereischten voor een

Compleet Billard spel.

(99) ABEELEN, DENNISON & Co.

TE KOOP HET HUIS,

van Mr. **J. R. COUPERUS.** (107)

Per Mail ontvangen:

I. VAN REES. ***Wachia***, ***Taykong*** en ***Amir***, of het Nederlandsch-Indisch Leger in 1850, met 4 terrein-kaarten.

II. OGTEROP. Verklaring van den Zee-Barometer en Thermometer voor zeelieden.

Te Batavia bij

(116) G. KOLFF EN Co.

H. M. VAN DORP, Batavia.

MAGAZIJN VAN KANTOOR- EN SCHRIJF-BEHOEFTEN.

in groote verscheidenheid tegen billijke prijzen,

en Gros en en Detail.

Pas Ontvangen:

een factuur

FRAAIE FRANSCHE ARTIKELEN,

voor KANTOOR en SCHRIJFTAFEL en CADEAUX

TEEKEN-, VERW- EN PASSERDOOZEN,

etc., etc. (109)

Voor Suikerfabriekanten:

Bij den ondergeteekende is uitgegeven en bij de boekhandelaren te Samarang, Soerabaija en Passaroean verkrijgbaar gesteld:

D. W. ROST VAN TONNINGEN.

EENIGE

SCHEIKUNDIGE PROEVEN

genomen in

BETREKKING

tot de

SUIKERFABRIKAADJE

op JAVA, prijs . . . . . . , *f* 2.—

H. M. VAN DORP.

Batavia, 1860. (108)

Kantoor-Almanak 1860. . *f* **1.50.**
Kantoor-Agenda „ „ **5.—.**

(110) H. M. VAN DORP.

Houders van Cognossementen

over onderstaande goederen aan Order geconsigneerd, uit *Glasgow*, met het Nederlandsch Schip **VIER GEBROEDERS**, *kapitein ter Marsch*, gelieve zich bekend te stellen bij de Ondergeteekenden.

40 Bossen	**IJzer.**	Afgeladen door
693 Staven		***Webster***
88 Platen		***Steel & Co.***

(128) WILSON EN Co.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den 2den Luitenant der Infanterie, *James Leonard van der Hart*, worden verzocht opgave binnen drie maanden na dato te doen.

De Commissarissen in den boedel
VERSPIJCK.
VON HALLUSECK.

Batavia, 14 *Januarij* 1860. (127)

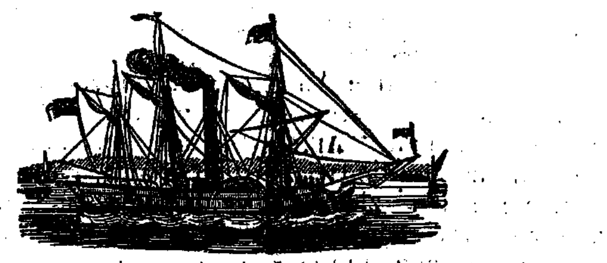

STOOMBOOT OENARANG,

De vertrek dagen dezer Stoomboot zijn als volgt gewijzigd:

Van	SOERABAIJA	naar	SAMARANG	den	15e.	Januarij
»	SAMARANG	»	BATAVIA	»	17e.	»
»	BATAVIA	»	SAMARANG	»	22e.	»
»	SAMARANG	»	SOERABAIJA	»	25e.	»
»	SOERABAIJA	»	SAMARANG	»	29e.	»
»	SAMARANG	»	BATAVIA,	»	31e.	»
»	BATAVIA	»	SAMARANG	»	5e.	Febr.

Nadere informatiën bij *de Agenten* alhier

(114) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Het stoomschip BANDA,

kapitein NEIJE,

vertrekt op Zondag den 22sten dezer

naar Samarang en Soerabaija.

Informatiën bij

(165) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

kapt. FULLER,

vertrekt den 24sten dezer via

MUNTOK EN RIOUW

naar **Singapore.**

Informatiën bij

(164) W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip PADANG,

Kapt. GUYOT,

zal 2 maal 24 uren na aankomst der mail via

Bencoelen naar ***Padang*** vertrekken.

Informatiën bij

(163) W. CORES DE VRIES.

GELEGENHEDEN

NAAR NEDERLAND

met schepen der Heeren

A. VAN HOBOKEN & ZONEN.

Aanwezig in Indië:

ROTTERDAM, Kapt. Poort } vertrekkende van Batavia
CORTGENE, „ Dunlop } omstreeks medio Februarij.
TWEE ANTHONIJS, Kapt. van Rijn van Alkemade, idem tegen medio Maart,
De ZEPHIR, Kapt. de Vries, vertrek nog onbepaald,

nog worden verwacht:

De TRITON, Kapt. Adriaans, } welke volgens de laatste berigten uit Holland Zeilklaar waren.
„ JASON, „ van Buren, }
„ MEDEA, Kapt. Lourens, }

Aan boord van elk dezer schepen bevinden zich een geëxamineerd GENEESHEER en eene melkgevende Hollandsche Koe.

Adres bij REYNST & VINJU, te Batavia.

(134) „ „ ANEMAET & Co., te Soerabaija.

Passage naar Cheribon.

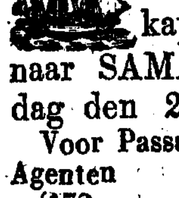

De Stoomboot ***OENARANG,*** kapt. S. van Hulstijn, zal op zijne reis naar SAMARANG en SOERABAJA, op Zondag den 22 dezer CHERIBON aandoen.

Voor Passage gelieve men zich te adresseren bij de Agenten

(172) LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

VRACHT NAAR CHERIBON

en

PASSAROEANG wordt aangeboden met het

Nederlandsch Clipper Fregatschip

METALEN KRUIS,

Kapitein **J. P. ZUURDEEG,**

om spoedig te vertrekken.

Adres bij den Gezagvoerder in het ***Marine Hôtel*** en bij

de Agenten,

(162) SCHIMMELPENNINCK EN Co.

BATAVIA.

In den morgen van 14den Januarij 1860 is zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal en gevolg van hier naar *Buitenzorg* vertrokken.

— Omtrent de hier aangebragte 57 Daijakkers van Bandjermassing vernemen wij, dat deze op last van kolonel Andresen gevangen zaten en dat de tegenwoordige autoriteiten aldaar ze naar Batavia hebben opgezonden, omdat zij zich niet wilden belasten met de nalatenschap van genoemden kolonel. Tevens vernemen wij, dat de tegenwoordige civiele en militaire autoriteit vast voornemens is, met de uiterste gestrengheid tegen de moord- en dweepzieke bevolking te werk te gaan. Wij juichen dit voornemen toe, en hopen, dat het gouvernement haar genoegzame volmagt zal gegeven en haar niet beperkt hebben in een kring, die geen vrijheid van handelen toelaat. Schrik en vrees moeten onder de opstandelingen worden gebragt, en wij noemen het eene dwaasheid, op zulke onbeschaafde horden, nog bijna wilde dieren, onze europesche begrippen van menschelijkheid, oorlogsgebruik, etc. te willen toepassen. Men zal dit welligt in Nederland barbaarsch vinden, maar zij, die Indië kennen, deelen ons gevoelen. Zoodra die volkeren menschen geworden zijn, moet men hen als menschen behandelen, maar tot op dezen oogenblik zijn zij het niet.

De geest onzer troepen te Bandjermassing laat niets te wenschen over.

— In ons No. van den 7den dezer hebben wij een aanmerking gemaakt op de eischen, door een engelsche boot gedaan, om de mail van Singapore, die zich door een gebrek aan de machines van de *Batavia* nog daar bevond, herwaart te brengen. Deze aanmerking is door de eigenaars der boot opgemerkt, en op hun verzoek deelen wij hier ter opheldering mede, dat de bedoelde boot een partikulier vaartuig is, dat geregeld dienst doet tusschen Siam en Singapore, en dat hare eigenaars haar alleen dan uit hare gewone route kunnen nemen, wanneer zij er grootere voordeelen bij hebben. Toen wij op deze zaak opmerkzaam maakten, dachten wij, dat het een gouvernements boot was, doch daar dit niet zoo is, krijgt de zaak een ander aanzien, en de eigenaars zijn natuurlijk in hun gelijk, als zij de boot daar zenden, waar zij de grootste winsten afwerpt.

— Een partikulier schrijven van Kanagawa, Japan, dd. 3 Dec. 1859, van een zeer geachte hand ontvangen, meldt ons het volgende:

Een paar weken geleden ontstond er eene hevige brand in het keizerlijk paleis te Yedo, hetwelk spoedig geheel een prooi der vlammen werd.

Eenige dagen later maakte het japansche gouvernement dit voorval bekend aan de hollandsche, engelsche en amerikaansche consuls, er bijvoegende, dat er nu geene dollars meer konden gewisseld worden, omdat de ambtenaren het door dien brand zoo volhandig hadden gekregen, en dat er ook geen koperen platen en koperdraad meer konden verkocht worden door de japansche kooplieden, aangezien het nu gebruikt moest worden voor den wederopbouw van het paleis des keizers.

Men zou ligtelijk geneigd zijn te gelooven, dat het japansche gouvernement dom of gek was, om zulke nonsense te zeggen, maar dan bedriegt men zich ten zeerste.

Het weet zeer goed, dat het eene nonsense doet, die niet voltehouden is, maar laat zich zoo gemakkelijk door de vreemde autoriteiten niet overreden, in welken tusschentijd het gouvernement vrij is, om dollars te wisselen, en de uitvoer van koper wordt gestaakt. Iets hetwelk de japansche regering altijd nog met tegenzin heeft gedaan en met leede oogen heeft aangezien.

Met den export-handel gaat hier het vrij goed, invoer-artikelen behalen echter slechte prijzen, en het schijnt, dat de japansche kooplieden zich alhier meer op eerstgenoemden handel toeleggen.

De voornaamste uitvoer-artikelen zijn ruwe zijde, koper, zeegras, gedroogde visch, gedroogde champignons, welke artikelen in China eene goede avans opleveren.

De japansche kooplieden geven zich zeer veel moeite en komen bijna dagelijks met monsters van nieuwe artikelen, waarvan de meeste echter niet te gebruiken zijn. Zoo werd aan schrijver dezes te koop aangeboden eenige pikols gedroogde ongeborene hazen en gedroogde sprinkhaantjes. Eerstgenoemd artikel wordt door de Japannezen gebezigd als remedie voor kraamvrouwen en laatstgenoemd, om het schreeuwen van kleine kinderen tegen te gaan.

Met verlangen zien wij hier de komst van een hollandsch oorlogschip te gemoet en hopen, dat, indien het hollandsch gouvernement een schip naar Japan zendt, het van eenigzins goede dimensie zijn zal. Verscheidene engelsche, amerikaansche en russische oorlogschepen, meest van het grootste soort, bezochten deze haven en onlangs verliet ons nog het fransche oorlogsfregat *du Chayla.*

Ten zeerste betreuren wij het, dat er ook nog geen hollandsch minister te Yedo gevestigd is en hadde de nederlandsche kommissaris in Japan den heer D. de Graeff van Polsbroek niet tot vice-consul der Nederlanden te Kanagawa benoemd, dan waren de hollandsche kooplieden alhier geheel zonder eenige protectie geweest.

Wij hebben het ook alleen te danken aan de zorg van eerstgenoemden en de activiteit en volharding van laatstgenoemden, dat aan ons dezelfde en zelfs meer voorregten worden geschonken dan aan de engelsche en amerikaansche kooplieden.

Zoo ontvangen wij bijv. de door ons betaalde regten van het tolkantoor terug, indien wij de alhier door ons ingevoerde goederen niet kunnen plaatsen en wij die naar Java of elders uitvoeren."

Dit voorregt werd nog onlangs aan een engelsch koopman van Shanghae B. T. . . . geweigerd.

In de laatste maanden zijn hier eenige vreemdelingen des avonds door japansche officieren met hunne zwaarden op het gruwzaamst vermoord geworden. Dit lot trof onder anderen een russisch officier en een russisch matroos, benevens den chineschen bediende van den

franschen consulairen agent. Wij gelooven dat deze moordenaars officieren en gezanten zijn van prinsen, welke de Hollanders niet genegen zijn. Met zekerheid kunnen wij zulks niet zeggen, aangezien het japansche gouvernement nog geen dier moordenaars heeft gevat.

De bemanning van het americaansche oorlogschip *Powhattan* heeft hier weder een voorbeeld gegeven van zedeloosheid en ontucht. Beschonken, half gekleed, vechtende en bloedende liep zij langs de straten en was Europeanen en Japannezen tot een walg.

Meermalen was deze onordelijke bende Americanen en die der *Mississippi* de bewoners van Nagasaki ook tot een last.

Het ware te wenschen, dat hiervoor meer zorg werd gedragen door de kommandanten dier oorlogschepen.

Het verheugt ons hierbij te kunnen voegen, dat de equipage van het hollandsch schroefschoenerschip *Bali*, kommandant van der Capellen, toen die te Nagasaki passagierde, zich zoo ordelijk en goed heeft gedragen, evenals de equipage van het hollandsch schroefschoenerschip *Japan*, (bestemd voor den keizer van Japan) kommandant Jhr. Huijssen van Kattendijcke en de te Decima achtergebleven onderofficieren en matrozen van dien bodem.

Zuid en Oosterafdeeling van Borneo. — Ten gevolge van nader ontvangene berigten zijn wij thans in de gelegenheid gesteld meerdere bijzonderheden mede te deelen betreffende het ongelukkige lot van de equiapage van Z. M. Stoomschip *Onrust*.

Dit vaartuig was den 31sten November te Marabahan teruggekeerd van een togt langs de Boven-barito tot voorbij de monding der Teweh, op welken de toenmaals mede aan boord zijnde 1ste luitenant Bangert, vroeger civiel gezaghebber te Marabahan, overal de meest gewenschte blijken van onderwerping aan het Nederlandsch-Indische Gouvernement en van rust en orde mogt waarnemen. Hoegenaamd niets onrustbarends werd bespeurd. In elke kampong, waarvoor gestopt werd, waren de vrouwen en kinderen aanwezig. Telkens, wanneer zulks verlangd werd, kwamen de hoofden aan boord en bragten menigwerf kleine geschenken mede. Op vele plaatsen was de Nederlandsche vlag geheschen of zag men witte vlagen op de huizen. De landbouw werd ongestoord voortgezet en alle ingewonnen berigten waren gunstig.

Ter bestendiging van dezen gewenschten toestand en ter verkrijging der uitlevering van den hoofdmuiteling, pangeran Antasari door den Toemenggoeng Aria Pati te Teweh, werd de *Onrust* den 15den December andermaal derwaarts gedirigeerd. Tot aan de kampong Loeroeng-toeoor, waarvoor de *Onrust* den 19den December ten anker kwam, schijnt de togt even vreedzaam geweest te zijn, als de vorige. Van hier werden door den luitenant Bangert brieven aan hoofden van Teweh gezonden, houdende last om aan boord van de *Onrust* te komen. Na vier dagen toevens kwamen hierop antwoorden, die weldra gevolgd werden door de aankomst te Lootoeng-toeoor der beschrevene hoofden.

Op den 27sten December liet de luitenant Bangert één dezer hoofden, den Toemenggoeng Soerapati, verzoeken met zijne zonen, doch zonder gevolg aan boord te komen, zoo als geschiedde. Het gebruikelijke gevolg van dezen Toemenggoeng, bestaande uit naar gissing 300 man in ongeveer 100 djoekoeng's bleef op eenigen afstand van de *Onrust* achter. Na de reeds vroeger vermelde conferentie kwamen de luitenant Bangert, Soerapati en zijne zonen zeer vergenoegd op het dek der *Onrust* terug, waar zij te zamen praatten en lachten. De eenige berigtgever omtrent dit alles en hetgeen later gebeurde, de hadji Mohamad Taib, welke reeds vijf reizen met den luitenant Bangert had gemaakt, ging daarop naar den wal, met last van meergemelden luitenant, om de overige hoofden van Teweh te zeggen, op een anderen tijd aan boord te komen. Niet lang daarna, te 12 uur, hoorde deze hadji vele geweren op het stoomschip afgaan, waarop hij van het vlot, dat hij betrokken had, naar buiten ging, langs de *Onrust* eene ledige praauw zal liggen en op dit schip, dat ruim 100 vadem van hem verwijderd was, een geweldig schermen met blanke wapens waarnam. Dadelijk voeren alle aanwezige praauwen op de *Onrust* aan, ook kwam de praauw van den Toemenggong Soerapati te voorschijn, om uit de verte het schouwspel aan te zien. Het rumoer aan boord duurde voort tot ongeveer 5 uur, wanneer het schip en de moordende Dajakkers naar hunne djoekongs terugkeerden. Onmiddelijk stevende de praauw van Soerapati opwaarts.

Bij het zinken der *Onrust* kwamen vijf matrozen, met sabels en pistolen gewapend te voorschijn, die regts en links, op den vijand schoten, door zwemmen hun leven trachtten te redden, doch met geweerschoten werden gedood. Te vergeefs zocht de Hadji het leven van een der opvarenden op de *Onrust* te redden. Zij waren alle omgekomen. Daarop haastte hij zich het berigt van deze gebeurtenis naar Bandjermassing over te brengen.

De stoomsleper kapitein *van Os*, die het station van de afgeloopene kruisboot no. 42 was in gaan nemen, heeft in den nacht van den 2den Januarij gedurende 6 uren het hoofd geboden aan eene groote menigte van praauwen, welke haar aldaar hebben aangevallen, en is vervolgens op Poeloe-Pelak gerepliceerd.

Lampongsche Districten. Ten vervolge op het voorkomende in ons nommer van 2 November jl. zijn wij thans in de gelegenheid gesteld de ondervolgende bijzonderheden mede te deelen, ontleend aan een rapport van den resident der Lampongsche Districten, gerigt aan Z. E. den gouverneur-generaal van December 1859, betreffende eene door dien hoofdambtenaar gedane reis door het noordelijke en noordwestelijke gedeelte dezer residentie.

Het doel dier reis was drieledig:

1°. het bezoeken der landstreek, bekend onder den naam van Aboeng;
2°. het nagaan van den invloed, dien de vestiging van het Europesche gezag in de afdeeling Toelang Bawang en Boemiagoeng had uitgeoefend;
3°. het constateren van het al of niet noodzakelijke tot vestiging eener militaire versterking in het Boemiagoensche.

De zoogenaamde Aboengers behooren tot de oudste bewoners dezer streken en verdienen als zoodanig eenige aandacht. Afkomstig uit het Palembangsche, van waar familie-twisten hen noopten om te verhuizen, vestigden zich eenige Aboengsche huisgezinnen aan een riviertje in het Toelang Bawangsche, dat, in herinnering aan hunne vroegere woonplaats, door hen evenens Aboeng werd geheeten. Later verspreidden zij zich, in 9 stammen verdeeld, over de districten Toelang Bawang en Sepoetih.

Ten onregte zijn de Aboengers steeds als eene afzonderlijke volksstam beschouwd. Noch in taal, noch in zeden, zijn zij aanmerkelijk onderscheiden van de overige bewoners der Lampongs en hebben zij met dezen één oorsprong. Trotsch op hun titel als oudste bewoners dezer streken, als vrienden der Bantamsche Sultans, die door hun toedoen het eerst voet in de Lampongs kregen, en op hunne grootere talrijkheid en magt, matigden zij zich steeds eene zekere superioriteit over de naburige stammen aan, die zich vooral openbaarde in het heffen van groote retributien van de handelaren, die hen bezochten, en het opleggen van zware boeten aan iederen vreemdeling, voor elk vergrijp tegen hunne adat's begaan. Hierdoor maakten zij zich weinig bemind en werd de naam van Aboenger steeds door de overige Lampongers met wrevel genoemd.

Ook aan het Europesche gezag onderwierpen zij zich niet dan noode, en vooral de bewoners der kampong Kotta Boemi, hun hoofdzetel, verschaften den gezaghebber Dubois menige moeijelijkheid.

Hun overmoed moest dikwerf te keer gegaan worden, getuige hiervan de verbanning van Raden Gadjah, het hoofd van Kotta Boemi. Het schijnt echter, dat het afschrikwekkende voorbeeld, hierdoor gesteld, voor den vervolge, iedere gedachte tot verzet tegen het Europesche bestuur bij hen heeft onderdrukt. Althans aan openlijk geweld hebben zij zich nimmer schuldig gemaakt. Daarentegen volgden zij steeds ongaarne de bevelen van het bestuur op. Tot voor korten tijd, trachtten zij zich immer zoo veel mogentlijk daaraan te onttrekken. Werden er vroeger bevelen gegeven tot den aanplant van koffij of peper, de Aboengers kwamen die bevelen, op welker uitvoering geene controle bestond, niet na. Werden er heerendiensten gevorderd, b. v. het leveren van Koeli's bij expeditien, het maken en onderhouden van wegen, enz., de Aboengers bleven steeds in gebreke, het gevraagde aantal mannen te leveren. Wars van iederen arbeid, bragten zij hun tijd zoek met dobbelen en hanengevechten, terwijl vechterijen en moorden onder hen aan de orde van den dag waren.

Zoodanig was de toestand der Aboengers tijdens de komst van den resident Wijnen. Sedert is voor hen een nieuw tijdvak aangebroken.

De geschiedenis levert zeker weinig voorbeelden op van een volk, dat, in zoo korten tijd, van een staat van bandeloosheid tot een geregeld en ordelijk leven werd teruggebragt. De ontvangst, die aan den resident in ieder hunner kampong's ten deel viel, de praal en geestdrift daarbij ten toon gespreid, gaven hem het bewijs, dat de Aboengers geleerd hebben het Europesche bestuur te eerbiedigen. Werden vroeger de gezaghebbers op hunne tournees met niet meer eerbewijzen dan gewone reizigers behandeld, hem viel eene vorstelijke ontvangst ten deel.

Dat die grootere eerbied voor het Europesche bestuur niet alleen in schijn en uiterlijk vertoon bestond, maar in werkelijkheid onder de Aboengers wortel geschoten heeft, daarvan strekte den resident ten bewijze, al wat hij in den loop zijner tournee opmerkte. De kampong's, vroeger verzamelplaatsen van allerlei onreinheden en niet veel meer dan groote vuilnisbelten, hadden een net en zindelijk aanzien gekregen en droegen de blijken van voortdurend en geregeld te worden schoon gemaakt. De wegen, welker bijna onbegaanbaar, waren herschapen in goede boschpaden, overal voor paarden toegankelijk. Bij iedere kampong trof de resident jonge koffij-aanplantingen aan, die, op de eene plaats met meerdere, op de andere met mindere, doch over het algemeen met genoegzame zorg waren aangelegd en onderhouden. De kweekbeddingen voor den aanplant van 1858—60, waarin ieder huisgezin een aandeel van 200 boomen had, stonden voortreffelijk. Ook met het planten van kapas, welke kultuur in deze streken nagenoeg onbekend was, waren op verschillende plaatsen zeer goed gelukte proeven genomen.

Ten gevolge van de slechte resultaten, die de rijstoogst in het jaar 1859 opleverde, bestond er in alle kampong's der *Aboengers* gebrek aan dit voedingsmiddel. De resident vond echter allerwege *djagong*, *katella*, *obi's* en andere aardvruchten in zoodanige hoeveelheden aangeplant, dat zich geen gebrek aan voedsel liet verwachten.

Na de rivieren *Rarem* en *Aboeng*, tot digt bij den oorsprong te zijn gevolgd, trok hij dwars door het land, tot aan de rivier *Besai* in het *Boemiagoensche*, bezocht een zestal kampong's aan hare oevers gelegen en zakte, langs de *Oempoe*, naar *Bawangoeng*, de verblijfplaats van den demang van dat district af, om na een paar dagen toevens aldaar, zijne reis te vervolgen, langs de rivieren Kanan en Toelang Bawang, tot Mangala, de hoofdplaats der afdeeling Toelang Bawang en de woonplaats van den kontroleur.

Was reeds in de Aboeng de toestand van het land allerbevredigendst, in de streken, welke de resident toen bezocht, overtrof deze verre zijne verwachting. Door eene zoo veel volgzamer bevolking bewoond werd daar aan de gegevene bevelen nog beter uitvoering gegeven.

Voor een gedeelte liep zijne reis door die streken langs plaatsen, reeds 15 maanden vroeger door hem bezocht. Een vergelijk tusschen hetgeen vroeger was en hetgeen hij nu vond, gaf hem de duidelijkste bewijzen van den allergunstigsten invloed, dien het Europesche bestuur had uitgeoefend. Alles, wat hij zag, droeg hiervan de blijken. De nette, zindelijke kampongs, met vele nieuwe huizen vermeerderd, die in alle opzigten een vergelijk met de fraaiste dessa's op Java kunnen doorstaan; de talrijke jonge koffij- en peper-aanplantingen, op vele plaatsen zelfs met meer dan gewone zorg aangelegd en onderhouden, de schoone kweekbeddingen ten dienste van den aanplant van 1859—60, de goede staat der rivieren en wegen, verkondigden luide, wat een goed bestuur, met kracht gevoerd, vermag.

Zulk een gunstige staat van zaken werd echter niet geboren zonder eene krachtige medewerking van de zijde der hoofden, die niet dan na onbegrijpelijk veel inspanning en aansporing verkregen werd.

Ter belooning voor den door de hoofden betoonden ijver en ter aanmoediging voor de toekomst, bepaalde de resident, dat door iederen werkbaren man gedurende elk der vijf eerstvolgende jaren elk jaar 10 koffijboomen of peperranken, in een afzonderlijken tuin, zouden worden aangeplant en onderhouden, waarvan de opbrengst het eigendom der hoofden zijn zal.

Hij achtte dezen maatregel nuttig en noodzakelijk tevens.

Nuttig, omdat het eene aansporing voor de hoofden zijn zal, de koffij en peper-kultuur met alle hun ten dienste staande middelen aan te moedigen en te bevorderen.

Noodzakelijk, omdat de hoofden geen enkele bron van inkomsten hebben en het hun dus onmogelijk zoude zijn, zich op den duur van de verpligtingen aan hunne betrekking verbonden te kwijten.

Reeds hadden onderscheidene hoofden hun ontslag gevraagd, omdat de arbeid, dien zij moesten presteren door het aanleggen van ladangs, enz. om in het onderhoud der hunnen te voorzien, hen niet toeliet hunne betrekkingen behoorlijk te vervullen. De resident had het genoegen te bespeuren, dat bij de volksvergaderingen door hem in iedere kampong gehouden, deze maatregel de algemeene goedkeuring der bevolking wegdroeg.

De talrijke koffij- en peperaanplantingen, gevoegd bij de kapaskultuur, die zich belangrijk begint uit te breiden, doen voorzien, dat deze streken eene schoone toekomst te gemoet gaan. — De gronden zijn over het algemeen goed en ook daar, waar ze niet dan zeer middelmatig zijn, zullen, bij vrije beschikking over het produkt, koffij en peper met voordeel kunnen worden aangeplant.

Het is niet alleen verbetering van den materiëlen toestand van het volk, welke door het bestuur bevorderd werd, doch ook de morele toestand maakte het voorwerp van aanhoudende zorg uit en onderging eene bijna ongeloofelijke verandering. Het dobbelen en hanenvechten, waaraan de Lamponger, welligt meer dan eenig volk in den archipel, verslaafd was, heeft, ten gevolge van het uitgevaardigde verbod en strenge straffen op de overtreding daarvan, geheel opgehouden. Vechterijen, diefstallen en moorden, de gevolgen van een ongebonden leven, en in deze streken vroeger zoo menigvuldig, doen zich bijkans niet meer voor.

Gedurende de 15 maanden, dat er een kontroleur te Mangala gevestigd was, werd er geen enkele moord gepleegd. Het verbannen van een aantal booswichten, die zich vóór zijn komst aan moorden hadden schuldig gemaakt, schijnt een afschrikkend en heilzaam voorbeeld gegeven te hebben. Door het straffen van hen, die onwillig waren gemaakte schulden te betalen, een euvel, waaraan de Lamponger zoo zeer mank ging, begint er bij alle transactiën ook meer goede trouw op den voorgrond te staan.

Wat het 3de punt betreft, het vestigen eener versterking in het Boemiagoensche, daarom treft teekent de resident aan, dat mogt het hem vroeger al wenschelijk voorgekomen zijn, aldaar aan de grenzen van het nog zoo onrustige district Ballauw (residentie Palembang) op acht dagen reizens van de hoofplaats Telok Betong, eene militaire bezetting te leggen, hij zich thans overtuigd houdt, dat zulks hem onder eene zoo rustige en goedgezinde bevolking, die noch uit eigen beweging, noch op impulsie van anderen, zich ooit aan verzet zal schuldig maken, ten eenenmale overbodig is. (*Jav. Cour.*)

LAATSTE BERIGTEN.

Parijs, 25 Nov. De *Moniteur* deelt thans ook de benoeming mede van den markies de Moustier tot Frankrijks gezant te Weenen.

Parijs, 25 Nov. De heeren Weissenburg en Jocteau, de tweede gevolmagtigden van Oostenrijk en Sardinie op de conferentie te Zurich, zijn benoemd tot grootofficieren van het Legioen van Eer.

Weenen, 25 Nov. De markies de Bourqueney, Frankrijks gevolmagtigde op de conferentie te Zurich, is benoemd tot grootkruis der St. Stephanus orde, en de heer de Banneville, Frankrijks tweede gevolmagtigde, tot grootkruis van de orde van de IJzeren Kroon.

Weenen, 25 Nov. De graaf van Parijs is gisteren deze stad gepasseerd, om zich naar Triest te begeven, waar hij zich inschepen zal naar Aegypte.

— De baron von Langenau is gisteren vertrokken, ten einde zich naar zijn gezantschapspost te 's Hage te begeven.

Londen, 25 Nov. De *Morning Post* deelt eene dépêche mede uit Nizza, waarin gemeld wordt, dat de keizerin-moeder van Rusland, in genoemde [illegible] worden is.

Liverpool, 25 Nov. De *Arago* is alhier uit New-York aangekomen met berigten, loopende tot 14 dezer. Het schip heeft 812,000 dollars in specie aan boord. De Engelsche en Fransche gezanten in Mexico hebben geprotesteerd tegen de manifestatie ten gunste van Santa Anna. Wissel op Londen 110 à 110½.

Weenen, 25 Nov. Volgens de *Oest. Ztg.* zullen vermoedelijk al de mogendheden, onderteekenaren van het tractaat van 1815, op het congres vertegenwoordigd zijn. Het zal waarschijnlijk te Parijs gehouden worden. Gisteren waren nog geen uitnoodigingen ontvangen.

Bern, 25 Nov. De bondsraad heeft aan de mogendheden, onderteekenaars van het Weener tractaat, eene memorie doen toekomen over de betrekkingen van Zwitserland tot de neutrale Savooische provincien.

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

's Gravenhage 25 November.

Het pleit, waarmede ik u, mijn waarde redakteur, voornamelijk in mijn laatsten bezig hield, is thans beslecht; de Tweede Kamer althans heeft zich met de voordragt der Regering betreffende de concessien tot aanleg van spoorwegen vereenigd. Vergun mij u weder een resumé te geven van hetgeen er voor en tegen werd aangevoerd door de leden, die nog het woord er over voerden, nadat de vorige mail was vertrokken. De vier toen nog ingeschreven leden, de heeren *Wintershoven* — uit Maastricht — *Dullert* — uit Zutphen — *van der Poel* — uit Dordrecht — en *Reinders* — uit Zuidhorn (Groningen) verklaarden zich allen voor het regeringsvoorstel. De heer *Wintershoven* bestreed daarbij vooral de hoofdstad, die volgens hem, eerst ter elfder ure was opgestaan om de zaak te bemoeijelijken. De heer *Dullert* vroeg: "wilt gij spoorwegen? Zoo ja, dan moet gij ook de middelen willen, die daartoe leiden; al die middelen zijn kostbaar, maar of gij het middel neemt, dat de Regering u aanbiedt, of een ander, hetwelk de toekomst geven kan, gij zult er niet minder voor betalen.

De heer de *Kempenaer* — uit Tiel — bestreed de rigting der lijnen, bepaaldelijk den overgang over den Moerdijk; de heer *Ter Bruggenholtz* — uit Dokkum — de houding van het gouvernement, welks aarzelen en veranderen den ongunstigen toestand had doen geboren worden, waarin men nu verkeerde. Ook hij was tegen de voordragt.

De heer van *Diggelen* — uit Goes — sprak uitermate lang over de zaak, zonder er eenig nieuw licht over te verspreiden; en herinnerde door zijn heenstappen over alle bezwaren en moeijelijkheden van technischen aard — de heer van Diggelen is ingenieur — aan het plan door hem in der tijd voorgestaan, om de Zuiderzee droog te maken.

De heer *Thorbecke*, praktisch en duidelijk als altijd, bepaalde zich tot de uiteenzetting der stelling, dat wij thans vijf jaar lang, jaarlijks 137 kilometers spoorweg zouden aanleggen, behalve de daaraan verbonden groote werken. Dit was ongeveer driemaal meer, dan in eenig ander land ooit geschied was in die tijdsruimte, terwijl men bovendien overal elders begonnen was met een klein net, waaraan men achtereenvolgens uitbreiding gaf. Hij voorzag uit de tegenwoordige regeling der zaak slechts verwarring, en, door de groote vraag, ook rijzing van den prijs van aanbod, ten koste van 's lands schatkist. Op dien grond was hij tegen de wet, maar hij verklaarde zich tegen staatsspoorwegen.

De heer *Duijmaer van Twist* achtte de offers, voor deze werken gevraagd, niet te aanzienlijk, en meende dat eene jaarlijksche garantie van $3^{1}/_{2}$ millioen slechts weerhouden kan van het afschaffen van belastingen, waardoor de natie geenszins zoo gebaat zou worden als door den aanleg van deze werken.

Na hen voerden nog het woord de heeren *Meijlink* — uit *Sandhoven* — *Dirks* — uit Leeuwarden — *Gevers Deijnoot* — uit 's Hage — *Strens* en de *Lom de Berg* — uit Roermond — allen vóór de wet op de gronden door vorige redenaars reeds ontwikkeld. De heeren *Kingma* en *Wijbenga* — uit Friesland — waren er tegen, omdat Friesland niet in de lijnen naar behoefte was opgenomen. De heer *Olivier*, afgevaardigde uit Rotterdam, verklaarde zich *tegen* het ontwerp, oordeelende dat de handel meer gebaat werd door goede waterwegen dan door spoorwegen.

Terwijl het den heer Olivier eer doet, dat hij sprak in strijd met de belangen van de gemeente, die hem afvaardigde, vertrouwen wij, dat ook Rotterdam zich de eer zal geven een man, zoo zelfstandig en naar overtuiging handelende, als de heer Olivier, bij eene herkiezing, tot zijn vertegenwoordiger te blijven aanwijzen.

Eindelijk was, na de lange reeks van redevoeringen, die slechts meer uitgewerkt bevatten, wat in de vele gewisselde stukken reeds medegedeeld was, het woord aan de Ministers. Ook dezen konden slechts aanvoeren wat reeds in die bescheiden was opgenomen en verwerkten dit tot antwoord aan de verschillende redenaars. Daarbij verdedigde de *Minister van binnenlandsche zaken* meer bepaaldelijk het historische gedeelte der concessien, de rigting, de groote werken enz., terwijl de *Minister van financien* zich met het finantiele gedeelte der kwestie bezig hield. De *Minister van oorlog* beschouwde dezen aanleg van spoorwegen in verband met ons defensiewezen, en verklaarde, dat er uit dit oogpunt geen bezwaar tegen bestond. Die redevoeringen kenmerkten zich vooral door h t herhaald beroep op de meening der Kamer, zeker een bewijs, dat de regering den parlementairen invloed erkent, ofschoon sommigen haar er een verwijt van maakten, alsof de regering haar steun slechts zocht in de Tweede Kamer, omdat zij-zelve zich te zwak gevoelde.

Had de regering omgekeerd gehandeld, men had haar beschuldigd, dat zij de steun der volksvertegenwoordiging miskende..... Kent gij de fabel, mijn waarde redakteur, van den vader, die met zijn zoon een ezel ter markt zou brengen? Zoo niet, gij zult uw Gellert wel bij de hand hebben, en er in zoovele woorden terug vinden, dat het onmogelijk is iedereen zijn zin te geven.

Na de *Ministers* voerden wederom eene serie van leden het woord, die op reeds aangevoerde gronden de voordragten bestreden of verdedigden, hunne vroegere redevoeringen nader toelichtten of de argumenten van anderen bestreden. De heeren van *Hoëvell* uit Almelo — *Haagst* uit *Nijmegen* — *Elout* — uit Gorcum — *Stieltjes van Bemburg* en *van Eck* — uit Zeeland — *Mackay* — uit Arnhem — *Dobbe* — uit 's Hage — *Hoffman* — uit Gouda — *Poortman* — uit Schiedam — *van der Linden* — uit Almelo — *Schimmelpenninck* — uit Leyden — en *Storm van 's Gravesande* — uit Deventer — spraken nog voor of tegen de spoorwegen, de meesten in overeenstemming met de belangen van het distrikt, dat zij vertegenwoordigen, ofschoon allen den blaam van zich wierpen, dat zij in deze slechts door die lokale belangen geleid werden. De heer van der Linden sprak openlijk zijne afkeuring over zoodanige verdenking uit.

Gij ziet uit die opgave, dat bijkans alle leden der Tweede Kamer hunne stem motiveerden, want veel anders kan men die redevoeringen al niet beschouwen, daar toch reeds vooruit met eene zekere mate van gewisheid te zeggen was, hoe de stemming zou uitvallen. Waartoe dus die veertien dagen lange beraadslaging?

't Is zeker moeijelijk, om uit eene enkele discussie het voordeel aan te wijzen, dat de publieke zaak er van ondervindt, en de natie ten onzent is dan ook verontwaardigd over »al dat praten", gelijk zij zegt, maar 't komt ons voor, dat zij, de zaken beter beschouwende, tot de erkenning komen moet, dat de parlementaire inmenging, over het geheel genomen, eene goede en wenschelijke instelling is, al gelieven Ministers soms, wanneer zij zich niet weten te verantwoorden, haar op hoogen toon af te keuren, en schadelijk te noemen. Wat deze kwestie in het bijzonder betreft, de discussie doet althans zien, dat de regering gesteund wordt door de meerderheid der natie, (al is 't dan ook slechts eene kleine meerderheid) maar groot was zij niet te verwachten voor een ontwerp, dat zoovele lokale belangen betreft. Ook mag men het als een gevolg der discussie beschouwen, dat velen die uit de theoretische behandeling van het voor en tegen hun oordeel gevormd hadden, na de eenigzins meer praktische behandeling er van, na *les pointes sur les i's*, tot de erkenning zijn gekomen, dat de regering, ja, een anderen weg had kunnen volgen, maar toch ook gronden had voor den weg, thans door haar ingeslagen.

Hoewel eene bekrachtiging van concessien uit den aard der zaak geene amendementen schijnt toe te laten — zooals ook door onderscheidene sprekers was betoogd, op grond, dat het een contract gold, waarin door derden geene veranderingen konden worden gebragt, werden toch na afloop der algemeene beraadslaging van verschillende zijden wijzigingen voorgedragen. De heer *Thorbecke* wilde de concessien doen voorafgaan door een paar artikelen, die andere lijnen inhielden dan die, welke de in de concessien waren vermeld. Het gevolg van de aanneming dier eerste door den heer Thorbecke voorgestelde artikelen zou noodzakelijk geweest zijn, dat de artikelen, waarbij de concessien werden verleend, vervielen. Bij motie van orde werd met 37 tegen 33 besloten, dat de voorgedragen wijziging het karakter van amendement overschreed, zoodat het voorstel-zelf buiten behandeling bleef.

Op art. 1, concessie van den noorderspoorweg, werden door de heeren *Kingma*, *Reinders* en *van Hoevell* nog drie amendementen voorgedragen tot wijziging van de rigting der noorderlijn. Na de verwerping van de eerste en de laatste trok de heer Reinders zijn voorstel in. Daarna werd art. 1 in stemming gebragt en met 42 tegen 29 stemmen aangenomen.

Art. 2, de concessie voor de zuiderlijn betreffende, werd, na vrij lange discussie aangenomen met 39 tegen 32 stemmen, en daarna de wet in haar geheel met dezelfde meerderheid.

Slechts de heer *Stolte* was (door ernstige ongesteldheid) verhinderd aan de stemming deel te nemen. De aangenomen voordragt betreft thans.

Art. 1, den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Arnhem, langs Zutphen, Deventer, Zwolle, Meppel, Assen, Groningen, Leeuwarden en Franeker, tot Harlingen; — van een spoorweg van Zutphen, langs Delden, Hengelo en Enschede, naar de Duitsche grenzen; en van een spoorweg van Zwolle naar Kampen.

Art. 2. heeft betrekking op den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Rotterdam, langs Dordrecht, Breda, Tilburg, Oirschot, Eindhoven, Helmond, Venlo en Roermond, tot Maastricht; — van een spoorweg van Arnhem langs Nijmegen, tot Venlo; — van een van Tilburg, langs 's Hertogenbosch en Grave, tot Nijmegen; — van een spoorweg van Venlo en van Roermond naar de Pruissische grenzen; en van een spoorweg van Vlissingen, langs Middelburg, Goes en Bergen op Zoom, naar Rozendaal en Breda. (*Wordt vervolgd.*)

Rotterdam, 26 November. Op den 4den December a. s. zal alhier moeten embarkeren aan boord van het schip *Catharina Wilhelmine*, gezagvoerder F. H. Popken, bestemd naar Oost-Indië, een detachement militairen, sterk 150 man, onder bevel van den kapitein P. C. S van der Blom en medegeleide van den 1en luitenant J. L. B. Granpré Molière, beiden van het wapen der infanterie in Oost-Indië en van verlof terugkeerende, onder bijvoeging van den officier van gezondheid der 3e kl. J. H. van Woelderen.

— Met het Nederlandsche schip *Krimpen aan de Lek*, kapt. W. Onwehand, toebehoorende aan den heer Murk Lels, te Alblasserdam, dat binnen eenige dagen van deze stad naar Japan vertrekt, zal van hier naar dat land overgevoerd worden een ijzeren schroefstoomscheepje, zijnde een plezier-jacht, gebouwd voor rekening van eenige kooplieden en bestemd om in Japan verkocht te worden.

Dit fraaije vaartuigje, dat om zijn sierlijken vorm door elk geprezen wordt, is gebouwd door de heeren J. en K. Smit, te Alblasserdam: het is 80 voet lang, 12 breed en $7^{1}/_{2}$ hol.

De machine van 12 paardenkracnten is vervaardigd door de heeren Diepeveen, Lels en Smit, mede te Alblasserdam, en beiden, boot en machine, hebben bij een onlangs gedaauen proeftogt op de Maas bewezen, dat zij in allen deele aan de verwachting beantwoorden den makers tot eer verstrekken. Het vaartuig kan in snelheid met een onzer beste rivierbooten concurreren, en de schudding, die anders bij kleine schroefbooten nog al hinderlijk is, is niet noemenswaard, terwijl het overigens alle eigenschappen van een goed schip bezit.

Het lijdt wel geen twijfel, dat het binnenwerk met het uiterlijk overeenstemt. Reeds op het dek, dat rondom van elegante koperen balustrades voorzien is, bemerkt men dit en wanneer men de beide kajuiten (voor en achter) binnentreedt, vindt men daar al die comforts, welke men verlangen kan. Deze kajuiten (die men op dit scheepje niet zoo groot zoude verwachten) zijn met wollen damast gestoffeerd en de met sierlijk trijp bekleede canapés zullen den Oosterling zeker zeer welkom zijn, even als de doelmatig ingerigte keuken; in één woord het is een plezierjacht in den volsten zin des woords.

Het vaartuig wordt nu geheel uit elkander genomen, om in de *Krimpen aan de Lek* geladen te worden, en er zullen werklieden medegaan, om het ter bestemde plaats weder in elkander te zetten.

— Den 12 dezer vertrok van het Nieuwediep met bestemming naar Batavia, Zr. Ms. korvet *Juno*, kapt.-komm. luit. ter zee. Sloos.

Etat-major a/b. van Zr. Ms. korvet *Juno*, kapt. luit. ter zee komm. R. C. Sloos; luit. ter zee 1ste kl.; 1ste officier J. A. van der Muelen, jhr. J. C. H. Clifford Cocq van Breugel; ditto 2de kl.: J. J. Stoetz van der Sloot. J. Sandt van Nooten, C. M. Schuurman; adelborsten 1ste kl.: J. A. de Pelder, J. W. van Kerkwijk, F. J. P. M. Mulder, jhr. W. van Hogendorp, W. Arriens, O. M. de Munnick; offic. van gez. 2de kl. M. F. Manden, dito 3de kl.: F. Q. J. Opdorp; offic. van adm. 3de kl.: G. H. Verboon; adj. admin. W. F. E. le Rutte, F. F. A Caneel; scheepsklerken: P. F. van Wage, F. W. L. A. Hirschmann, L. F. E. Selking, M. D. L. Hertzveld, J. A, Kruijt, J. A. M. van Roggen. F. Bamberg. Aan boord bevinden zich 120 mariniers, onder bevel van kapt. Kempers en den 1sten luit. Smit, beide van het korps mariniers.

— Het état-major van Ms. de *Admiraal van Wassenaer*, welks zeildag op 20 dezer is bepaald, is thans zamengesteld als volgt: Kapt. ter zee R. van Vol, komm. 1ste offic. de kapt.-luit. t./z. P A. van Rees, luit. t./z. 1ste kl. G. H. Bakker, en Jhr. A. Meijer, luit. t/z. 2de kl. G. Bijl de Vroe, P. J. Rozendwald, C. A. Bosch en J. H. Haakman, adelborsten 1ste kl. van Maanen, E. H. E. van Woelderen, J. F. M. Lange, W. J. H. de Kanter, H. A. Sirks, P. Crans, H. Quispel, F. J. Stokhuyzen, T. Spree, J. P. Hovy, M. J. C. Lucardie, L. M. L. de Haan, R. Wijmans, A. de Brayne en L. A. Dittlof Tjassens; offic. van gez. 1ste kl. W. Ruisch, id. 3dde kl. J. C. van Dooremaal en C. J. van Stockum, kapt. der mariniers J. J. Soer. 2de luit. der marin. F. A. van Braam Houckgeest; offic. van adm. 1ste kl. H. O. G. Tuning; adj.-adm. F. Adema; scheepsklerken F. A. Frederiks en J. W. Terlaak; offic. machinist A. Flaes.

Het Nederlandsch schroefstoomschip *Citadel van Antwerpen*, kommandant kapt.-luit ter zee G. P. J. Mossel, van het Nieuwe Diep naar Oost-Indie bestemd, dat in Duins met schade was binnengeloopen, zal te Sheerness gerepareerd worden.

— Door de Nederl. handel-maatschappij was aanvrage gedaan om scheepsruimte tot verzending van de volgende hoeveelheden steenkolen: 1o. 2000 ton naar Makassar of Soerabaija; 2o. 1500 ton naar Amboina of Soerabaija; 3o. 1000 ton naar Kema, welke uiterlijk ulto. December geladen moeten zijn; 4o. 500 ton naar Anjer of Onrust en 5o. 1000 ton naar Padang, welke uiterlijk ulto. Januarij 1860 scheep moeten zijn.

Heden is bekend geworden, dat door de maatschappij zijn bevracht: voor Makassar de schepen *Alblasserwaard* voor 825 ton tot *f* 66 per last, en *Ulysses* voor 1000 ton tot *f* 65 per last. Voor Anjer *Zes Gezusters* voor 680 ton tot *f* 58 per last. Voor Amboina *Erasmus* voor 750 ton tot *f* $69^{1}/_{2}$ per last en *Allegonda Jacoba* mede voor 750 ton tot *f* 70 per last. Voor Kema *Jacob Roggeveen* voor 750 ton tot *f* 75 per last. Voor Padang *Zeelandia* voor 550 ton tot *f* 68 per last.

Amsterdam, 15 Nov. Op Donderdag den 10den dezer werd het vaderland van een zijner uitstekende geleerden beroofd. In den ouderdom van 84 jaren overleed te Amsterdam de algemeen geachte oud-hoogleeraar Gerardus Vrolik, sedert 1797 professor aan de illustre school dier stad. Geboren te Leyden den 25sten April 1775, legde hij zich in zijne vaderstad, vooral onder de leiding van den beroemden Brugmans, met grooten ijver op de natuurkundige wetenschappen toe, en gaf daarvan in het jaar 1767 eene merkwaardige proeve, door het in het openbaar verdedigen eener door hem op den raad van Brugmans geschrevene verhandeling: *De Homine ad statum gressumque erectum per corporis fabricam disposito.* In het volgende jaar werd hij, voor het verwerven van den doctorstitel, door curatoren der doorluchtige school aldaar tot opvolger van Bondt, als botanist voorgedragen, en verdedigde kort daarop zijne *Dissertatio sistens observationes de defoliatione vegetabilium, necnon de viribus plantarum ex principiis botanicis dijudicandis*, welke hij aan de Amsterdamsche curatoren opdroeg. Den 5den April daarop aanvaardde hij het Amsterdamsche professoraat in de plantenkunde met eene merkwaardige en nog steeds belangwekkende oratio over de verdienste der Amsterdammers in het bevorderen der plantenkunde. In het volgende jaar (1798) werd hem benevens de kruidkunde opgedragen het onderwijs in de physiologie, ontleed- en verloskunde, waarmede hij tot in 1820 belast bleef. Bij den grooten omvang dezer verschillende hem opgedragen leervakken, behoeft het geene bevreemding te wekken, dat Vrolik zich niet door zoovele voor het publiek bewerkte geschriften heeft kunnen onderscheiden, als hem zonder dat zou mogelijk zijn geweest. De wetenschap dankt hem echter menige belangrijke bijdrage, vooral tot de beoefening der verloskunde. Ook is zijn met veel zorg zamengebragt ontleedkundig kabinet algemeen vermaard en heeft hij in meer dan ééne wetenschappelijke vereeniging, zoo als in het voormalig Kon. Ned. Instituut van kunsten en wetenschappen, en later in de Akademie van wetenschappen, zelfs nog tot in hoogen ouderdom, zich veelzins werkzaam betoond. Ook in andere maatschappelijke betrekkingen was hij steeds gereed, om zijne medeburgers van hulp en dienst te zijn, en was door invloed en vermogen in de gelegenheid, om velen aan zich te verpligten. Hij heeft tot in hoogen ouderdom het volledig gebruik zijner ligchaams- en zielsvermogens behouden, en wordt door allen, die het voorregt hadden hem te kennen, opregtelijk betreurd.

Den 14den werd zijn stoffelijk overschot op het kerkhof te Diemen plegtig ter aarde besteld. Een aantal vereerders des overledenen had zich reeds te Diemen verzameld, toen het lijk en de stoet, die het van het sterfhuis vergezelde, aldaar aankwam. Onmiddelijk achter de lijkkoets sloot zich dan ook een lange rij van vrienden en vereerders, beoefenaren van de verschil-

lende vakken van geneeskunde, aan, waaronder men nog vele voormalige leerlingen des ontslapenen opmerkte, terwijl heeren professoren de familiekoetsen volgden. Bij het graf werd door den heer H. Krieger Schumer, een der oudste leerlingen en warmste vereerders van den overledene, in eenige dichtregelen lucht gegeven aan het gevoel, dat in aller gemoed sprak. Met diepe aandoening werd die taal des harten gehoord, en de eenvoudige plegtigheid, maar die om zoo vele redenen zoo hoogst indrukwekkend was, zal evenmin uit het geheugen der aanwezigen gewischt worden, als de nagedachtenis van hem, die onder algemeenen rouw in de groeve der vertering werd nedergelaten.

ENGELAND.

Londen, 23 Nov. Reeds is gemeld, dat H. M. het verlangen eener deputatie uit Canada, om een harer zonen een bezoek aan die volkplanting te doen brengen, na rijp beraad heeft ingewilligd, maar het schijnt nog niet zoo zeker, of de Prins van Wallis dan wel Prins Arthur die reis maken zal. Wel verzekert men, dat diegene der beide Prinsen, welke derwaarts gaat, niet alleen de inwijding der groote openbare werken aldaar bij zal wonen, maar dat hij daarna nog een geruimen tijd in Canada door zal brengen, om zich met alle belangrijke plaatsen en met de gesteldheid des lands naauwkeurig bekend te maken.

— Van goederhand verneemt men, dat een tweede tuighuis, gelijk aan dat te Woolwich, zal opgerigt worden te Weedon, hetwelk. als zijnde meer binnenlands gelegen, een geschikt punt wordt geacht.

— Door de *Morning Herald* en *Advertiser* wordt nog altijd bezorgdheid voor een inval der Franschen in Engeland aan den dag gelegd; de *Times* begint weder vertrouwen te krijgen; en de *Morning Post* verwondert er zich over, dat het publiek nog behoefte gevoelt aan geruststellende verzekeringen.

— Om een bewijs te leveren, dat een inval in Groot-Brittannie niet ligtelijk zoude slagen. herinneren de dagbladen, dat ten jare 1803, toen Napoleon I het voornemen had, om in Engeland eene landing te beproeven, in Ierland alleen, hetwelk men zoude onderstellen, het gunstigst voor hem gestemd te zijn, zich eene vrijwillige krijgsmagt van 82,941 man vormde.

— Een Schotsch Heer, die gedurende geruimen tijd Frankrijk in alle rigtingen heeft doorkruist, allerlei tuighuizen, werven. enz., heeft bezocht en zich met personen van verschillenden stand heeft onderhouden, verklaart in den *Scotsman*, dat de Franschen vriendschappelijk jegens de Engelschen zijn gestemd, dat hij geen onvoegzaam woord over de Brische natie heeft gehoord en dat het denkbeeld eener invasie in het brein van den overweldiger en van den *Times* mag spoken, maar niet in dat des Franschen volks.

— Van de Europesche soldaten, die na hun diensttijd in Indie volbragt te hebben, naar Engeland terugkeeren, zijn reeds 800 te man Gravesend aangekomen. Het departement van oorlog wendt thans pogingen aan, om hen voor de dienst hier te lande te winnen.

— Dezer dagen heeft de policie, onder een verbazenden toeloop van nieuwsgierigen, niet zonder veel moeite, een wilden Kaffer gearresteerd, die zich in het Highgate bosch had verborgen, waar hij zich een hol had gegraven, en leefde van schapen, welke hij uit de weiden stal en boven een groot vuur roosterde. Hoe de man, die geen woord Engelsch verstaat, hier te lande is gekomen, is tot nog toe een raadsel.

FRANKRIJK.

Parijs, 22 Nov. De ratificatien van het Zurichsche tractaat zijn uitgewisseld, en reeds zijn eenige bepalingen daarvan ten uitvoer gelegd. De minister van financien heeft 2 millioen francs aan Oostenrijk betaald, en heeft daarvoor van Piemont schuldbrieven ontvangen, waarvan de terugbetaling eerst op verwijderden termijn zal plaats hebben.

— Aangaande het congres verzekert men, dat eerst de vijf groote mogendheden zullen bijeenkomen, en daarna de overige toegelaten worden. Eene dépêche uit Engeland meldt, dat de *Times* beweert, dat Oostenrijk thans weigerachtig is, aan het congres deel te nemen, omdat de Fransche regering in de verkiezing van den heer Buoncompagni tot regent van Midden-Italie heeft toegestemd.

— De generaal de Martimprey zal bij zijne aankomst verslag geven van de expeditie tegen Marokko, doch spoedig op nieuw naar Algiers vertrekken, om zijne functien weder te aanvaarden. De proclamatien van dezen bevelhebber hebben reeds genoegzame inlichtingen omtrent het gebeurde gegeven; alles is afgeloopen, zoo als te voren was bepaald, en in den tijd, dien generaal de Martimprey had vastgesteld. Men zegt wel, dat de legermagt veel te groot was voor de bestraffing der stammen, doch de cholera heeft die aanzienlijk verminderd, daar er meer dan 4000 man van de 20 à 22,000 aan deze ziekte zijn omgekomen.

— De Marokkaansche kwestie geeft nog steeds aanleiding tot eenige bezwaren tusschen Spanje en Engeland. Deze laatste mogendheid doet meer handel met Marokko dan alle overige natien te zamen; dit is grootendeels te wijten aan een handelstractaat van 1795, waarbij aan Engeland belangrijke voorregten zijn toegestaan. Er is dus niet alleen sprake om te weten, of Spanje een gedeelte van het Marokkaansche grondgebied zal bezetten, maar ook of Engeland, bij het sluiten van den vrede, een handelstractaat zal beletten, dat eenige verandering in zijn bevoorregten toestand zal brengen. Wel is waar, is die toestand sedert 1845 eenigzins veranderd door het tractaat, dat door generaal Delarue, namens Frankrijk, met Marokko is gesloten, doch Engeland ziet evenwel met leede oogen de vijandelijke houding van Spanje aan.

DUITSCHLAND.

In Hongarije duurt de nationale beweging voort, hoewel zij zich voorloopig slechts beweegt op het gebied der taal en de regeling der aangelegenheden van de Protestanten, welke kwestien als hefboomen moeten dienen tot bereiking van het staatkundig doel, waarnaar de geheele natie streeft. Men is echter vrij algemeen van gevoelen, dat de regering het in Hongarije niet tot het uiterste zal laten komen.

— Voor eenigen tijd werd een regerings-secretaris, Falk geheeten, door de regtbank der hoofdstad veroordeeld wegens laster tot betaling eener geldboete van 100 thal. De minister van binnenlandsche zaken schonk hem die 100 thal., waarop de veroordeelde de regtbank verzocht hem te veroorloven, de bedoelde som bij kleine gedeelten af te doen. Dit werd hem toegestaan. Hij maakte een zoo ruim gebruik van dit verlof, dat hij menigwerf eerst na herhaalde aanmaningen een thal. op de boete afdeed. Toen het eindelijk bekend was geworden, dat de minister hem terstond de 100 thal. in eens had geschonken, en hij over zijn zonderlinge handelwijze werd onderhouden, gaf hij aan de regtbank te kennen, dat dit geschiedde » uit wijze spaarzaamheid." Van dat oogenblik af werd hij zoo dringend aangemaand, dat de veroordeelde zich verpligt zag dien weg van zuinigheid te verlaten.

ITALIE.

Het officiele blad van Modena van den 24sten stelt Z. K. H. Frans van Oostenrijk Este in mora en eischt hem op, om binnen den tijd van 30 dagen terug te bezorgen de handschriften en de medailles, welke hij uit de bibliotheek en het museum van Modena heeft weggenomen, en in de schatkist van den staat te storten de 690,000 francs. die hij heeft medegenomen, toen hij in Julij ll. den staat verliet. Deze sommatie is geteekend door een griffier der regtbank van eersten aanleg te Modena.

— Uit Napels verneemt men, dat de koning bepaaldelijk voornemens was, om met het besluit, waarbij de ligting van 1860 onmiddelijk na 1 Januarij onder de wapens wordt geroepen, ook tevens te bepalen, dat de ligting voor 1861 te gelijk moet plaats hebben, ten einde in het aanstaande voorjaar het leger met 18,000 manschappen meer te versterken, dan aanvankelijk bekend was. De Heer Rosica, chef van het ministerie van binnenlandsche zaken, heeft tegen dit laatste zulke dreigende vertoogen ingediend, dat de koning hem verzocht, de zitting van den ministerraad, waarin Z. M. dit besluit wilde ter tafel brengen, niet bij te wonen. De Heer Rosica heeft aan dit verzoek wel voldaan, en toch is het tweede besluit niet doorgegaan; want op het initiatief van een Heer Ajossa, directeur van politie, heeft zich in de vergadering zulk eene sterke oppositie daartegen geopenbaard, dat Z. M. het geraden oordeelde het decreet in te trekken.

JAPAN.

Hongkong, 30 December 1859. Het belangrijkste nieuws is thans niet van China, maar van Japan.

Men spreekt van het min voegzame bedrag van sommige engelsche residenten aldaar, en van beleedigingen, den Japanezen door beschonken zeelieden aangedaan.

Mr. Alcock, onze consul-generaal, is bekend door zijne waakzaamheid en naauwlettende bezorgdheid voor den goeden dunk van de bewoners der plaats, waar hij gevestigd is, zoodat het hoogst onwaarschijnlijk is, dat deze omstandigheden aanleiding hebben gegeven tot zijne circulaire. Daarin verzekert hij, dat het onderzoek, ingesteld naar de laatste op vreemdelingen in Japan gepleegde moorden, is gekenmerkt door verregaande wraakzucht, en de daarin aangehaalde beleedigingen, door Japansche ambtenaren bedreven, strekken alleen ten bewijze, hoezeer en in welke groote mate vreemdeling zich-zelven zulk een ongelukkigen staat van zaken hebben te wijten. Zeelieden van alle natien hebben zich niet geschaamd, beschonken rond te loopen en achtenswaardige Japannezen beleedigingen aan te doen; en Mr. Alcock verzekert ook, dat de permanente vreemde residenten reden tot klagen geven door hevigheid en een onwelvoeglijke houding tegenover beambten zoowel als anderen. Wat de opgekomen handelskrisis betreft, hier zijn wij geheel en al ten onder gebragt. De consul-generaal zegt, dat Britsche kooplieden te Yokohama ongerijmde eischen aan Japansche beambten hebben gedaan, dikwijls met bedreigingen en geweld gepaard, wijl er traagheid en gebrek aan stelsel van de zijde der Japannezen is geweest. In de zucht, om goudgeld te bekomen, waarop een voordeel is van ongeveer 100 pCt, heeft men aanvragen aan de Japansche schatkist gedaan, met schending der bepalingen van het traktaat, onder fictive, dikwijls indecente benamigen, en ten bedrage van fabelachtige sommen, die geen taal kan uitdrukken. Hierbij komt, dat er ook sluikhandel omgaat. 't Is niet mogelijk, dat de belangen van den wettigen handel in Japan en de eer van Engeland in het Oosten, kunnen dulden, dat zij blootgesteld worden aan zulke voorvallen als deze.

De persoonlijke betrekkingen van vreemdelingen in Oostazie is een onderwerp, waarvan tot dusverre nog weinig gezegd is, maar toch is het rijk en neemt dagelijks in gewigt toe; persoonlijke beleedigingen worden zelden vergeven, voordat zij met bloed gewroken zijn. Deze oefenen dikwijls grooten invloed op den voortgang der publieke zaken uit. Het gedrag der Franschen te Tientsin in 't vorig jaar, zoowel jegens vrouwen als mannen, had ongetwijfeld grooten invloed op het besluit der chinesche regering, om de Peiho voor vreemde oorlogschepen te sluiten; en wanneer, gelijk een ander maal te Macao gebeurde, eenige matrozen van een americaansch oorlogschip in het huis van een achtingswaardig koopman waren gedrongen en de vrouwen tot de vlugt hadden genoodzaakt, kunnen wij gemakkelijk begrijpen, welke onvoegzaamheden er plaats hebben op meer verwijderde plaatsen, waar schaars eenig beroep is op de publieke opinie der beschaafde wereld. Hiervoor heeft de indische opstand een vreeselijke waarschuwing gegeven, die naar 't schijnt weer grootendeels vergeten is.

Het mislukken van den rijstoogst blijkt uit den prijs van dit voedsel, en moge ook al geen hongersnood hiervan het gevolg zijn, zoo zal het toch groote moeijelijkheden veroorzaken.

Van Shanghae is geen nieuws van eenig belang, behalve een ongelukkige interdictie van Roomsch-katholieke zendelingen, om vermomd te reizen. Dit gronden de Chinezen op de omstandigheid, dat, daar het land is in » een krisis van militaire operatien," het niet open kan gezet worden voor spionnen. Zwakke geruchten van vijandelijke toebereidselen worden nog vernomen.

't Eerste schip met koelies van hier voor West-Indie is reeds vertrokken, met vrouwen en kinderen naar evenredigheid, en een ander zal weldra volgen, geheelenal met huisgezinnen. Een bewijs van de grondige kennis, die sommige oude engelsche residenten hier van China hebben, vindt men hierin, dat zij dit plan eerst belagchelijk gemaakt en verklaard hebben, dat geen enkele chinesche familie het land zou verlaten.

Op de Loochoo-groep is de *Joseph Fletscher* vergaan en te Chefoo is de siamesche bark *Africa* verbrand.

De heeren P. Vreede Bik en Dr. van Hoevell.

Een paar maanden geleden verscheen in Nederland een vlugschrift van den heer *Vreede Bik* over den vrijen arbeid. Dit vlugschrift werd beoordeeld in het November nommer van het tijdschrift van Nederlandsch-Indie, uitgegeven door den heer Dr. van Hoevell.

Wij vinden in de *dagelijksche* editie der nieuwe Rotterdamsche Courant van Zaturdag 26 November 1859, met de laatste mail alhier aangebragt, een repliek van den heer Vreede Bik onder de *Ingezonden Stukken*.

Die repliek is om de daarin medegedeelde feiten hoogst merkwaardig, wij zouden haast zeggen doodelijk voor de argumentatie van den heer van Hoevell.

Wij deelen het stuk hieronder mede zonder eenigen kommentaar.

Wij willen echter de opmerking niet achterwege laten, dat het ons zeer bevreemdt, dat het stuk van den heer Vreede Bik, hoezeer de dagteekening dragende van den 21 November 1859, niet is opgenomen in de overlandeditie van de nieuwe Rotterdammer Courant, van Vrijdag 25 November 1859. Die Courant is vier dagen later uitgegeven. Daarin hoorde het stuk in de eerste plaats te huis, als voor Indie van vrij wat grooter belang dan de bladvulling, waarvan onze confrater zulk een ruim gebruik maakt.

Ziet hier dan de belangrijke repliek van den heer Bik.

Toen ik tot de uitgave besloot mijner brochure, getiteld: *De vrije arbeid te Soerabaija getoetst aan de waarheid*, nam ik mij voor, geen tegengeschrijf te beantwoorden, dat niet den stempel droeg van te zijn gevloeid uit de pen van iemand, die met kennis van zaken, naar eigen overtuiging en ter goeder trouw zijn gevoelen voorstond. — Indien dus de heer van Hoëvell bij de beoordeeling van genoemde brochure in het tijdschrift van N. I. over deze maand zich enkel bepaald had bij eene wederlegging van de zaak-zelve, zoo zou ik zijn geschrijf met stilzwijgen hebben voorbijgegaan. — Maar nu de heer van Hoëvell aan zijn artikel grootendeels de strekking geeft, om een blaam te werpen op mijne ambtelijke probiteit, zoo acht ik mij verpligt daartegen op te komen, niet slechts om mij te zuiveren in het oog van hen, die mij niet kennen, en voor wie de valsche en kwaadaardige gevolgtrekkingen van den heer van Hoëvell misschien eenigen schijn van waarheid zouden kunnen hebben, maar vooral ook om openlijk het onwedersprekelijk bewijs te leveren, hoe de heer van Hoëvell er steeds op uit is, om wanneer hem gronden ontbreken tot tegenspraak van hetgeen niet met zijne utopien overeenstemt, zijn tegenstander oneerlijke bedoelingen aan te wrijven, om op die wijze te trachten, den schrijver in een kwaad daglicht te stellen en de waarde aan het geschrevene te ontnemen.

In de eerste plaats dan doet de heer van Hoëvell het voorkomen, alsof ik het ambt van resident van Soerabaija, in rang beneden dat van gouverneur van Celebes, vroeger door mij bekleed, alleen zou verkozen hebben uit finantieel belang. — Volgens hem toch zou ik mij die *vernedering* hebben laten welgevallen, of liever zou ik die *vernedering* verlangd hebben, om de meerdere voordeelen te genieten, verbonden aan de producten van gedwongen arbeid. — Jammer dat de heer van Hoevell er niet op laat volgen: »*Het kan dus geene bevreemding verwekken, dat de heer* Vreede Bik *een stelsel verdedigt, dat hem zoo voordeelig was.*" Blijkbaar toch is het de bedoeling van den heer van Hoëvell, dat op die wijze zijne woorden zouden worden uitgelegd. Hij meende met deze booze gevolgtrekking niets te wagen, want dacht hij: „*de heer* Vreede Bik *moge haar tegenspreken, dit bewijst niets; mijn* ja *is zoo goed als zijn* neen." Hij vermoedde niet, dat er eene omstandigheid kon bestaan, die hem zou beschamen. — Zij is deze: dat toen ik in 1853 [illegible] Batavia was, ik den toenmaligen gouverneur-generaal, den heer Duymaer van Twist, bepaaldelijk heb verzocht, niet in aanmerking te komen voor de toen reeds vacante betrekkng van resident van Soerabaija; dat toen ik eenige maanden daarna, te Makassar teruggekeerd, evenwel tot dat ambt werd benoemd, ik bij brief van 23 April 1853 La. A. deswege mijne bezwaren inbragt, en dat ik daarop bij schrijven van den fungerenden algemeenen secretaris dato 27 Mei 1853 No. 1213, ten antwoord ontving, dat zijne excellentie de gouverneur-generaal verwachtte en vertrouwde, dat ik in weerwil van mijne bezwaren, de verpligtingen, verbonden aan het ambt van resident van Soerabaija, naar behooren zou volbrengen. Indien de heer van Hoëvell nog aan de waarheid hiervan mogt twijfelen, staat hem de weg open, om, of inzage te komen nemen van de betrekkelijke correspondentie onder mijne berusting, *of* de bevestiging van mijne brieven te gaan vernemen bij den zich thans hier ter stede ophoudenden oud-gouv. gen. den heer Duymaer van Twist. — Bovendien moest het den heer van Hoëvell, die zich zooveel op zijne kennis van Indische aangelegenheden laat voorstaan, niet onbekend zijn, dat het ambt van resident van Soerabaija afgescheiden van den minderen rang en de daaraan verbonden hoogere inkomsten, ten allen tijde van zoo veel gewigt is beschouwd geworden, dat de gouverneur van Celebes het veeleer als eene *onderscheiding* dan als eene *vernedering* kan beschouwen, daartoe te worden geroepen, vooral wanneer zulks gepaard gaat met behoud van den vroeger bekleeden hoogeren rang, gelijk mij dien te gelijker tijd bij mijne benoeming ongevraagd is toegekend geworden.

In de tweede plaats verwijt de heer van Hoëvell mij, dat ik mijne stem niet heb doen hooren, toen de heer de Perez, mijn voorganger te Soerabaija, nog leefde, en ik daarmede gewacht heb, tot de dood den mond van mijn tegenstander voor eeuwig heeft gesloten.

Ware het mij veroorloofd gebruik te maken van officiele stukken, ik zou kunnen aantoonen, dat ik bij mijne brochure niets meer of minder heb ter neder geschreven, dan hetgeen door mij officieel aan het gouvernement is gerapporteerd, toen de heer de Perez lid in den raad van Indie was. Dit trouwens blijkt genoegzaam uit het voorkomende bij mijne brochure: *dat er ten laatste niets anders overbleef, dan 's gouvernements magtiging te verzoeken om terug te keeren tot het vroegere stelsel van verpligten arbeid.* — Het provoceeren toch van deze magtiging zal uit den aard der zaak wel hebben moeten vergezeld gaan van eene geheele openlegging van den waren staat van zaken, zoo als die bij mijne brochure is omschreven. — Maar niettegenstaande de heer de Perez alzoo officieel kennis droeg, hoezeer ik met hem in zienswijze verschilde, is hij blijven voortgaan, mij met de meeste onderscheiding te bejegenen. Verre verheven boven laaghartige verdenkingen als welke de heer van Hoëvell zich veroorlooft, heeft de heer de Perez mijn gevoelen steeds geëerbiedigd. Hij was overtuigd van mijne goede trouw, evenzeer als ik van de zijne. Zoo hij ten opzigte van den vrijen arbeid te Soerabaija gedwaald heeft, dan is de oorzaak daarvan te zoeken in misleiding van de zijde der inlandsche hoofden. Hoe ligt men daarvan het slagtoffer kan zijn, is alleen te beseffen door hen, die het eigenaardig karakter van den inlander kennen. — Dat ik voorts niet vroeger hier te lande mijne stem heb doen hooren, is alleen daaraan toe te schrijven, dat zoo lang ik ambtenaar met verlof was, het mij niet vrij stond, in het openbaar 's gouvernements aangelegenheden te bespreken. Daartoe ging ik in het waarachtig belang der zaak eerst over, toen ik besloten had mijn pensioen te nemen, dat ik genoegzaam gelijktijdig met de uitgaaf mijner brochure heb aangevraagd. —

En hiermede laat ik het aan de beoordeeling mijner landgenooten over, welke waarde te hechten is aan het geschrijf van den heer van Hoëvell over de Indische aangelegenheden, met de vraag, of hij, die zich tot zijne verdediging van zulke onedele wapenen bedient, als waartoe de heer van Hoëvell onderwerpelijk zijne toevlugt heeft genomen, nog op eenige onderscheiding aanspraak kan maken.

Hage, 21 November 1859. P. Vreede Bik.

Ingezonden Stukken.

Een afgeluisterd gesprek.

(De sprekers bevinden zich in een onderofficiers-kantine).

X. „Zeg, kameraad! morgen is het traktementsdag, hè?"

Y. „Och praat mij daar toch niet van, — ik heb voor eenige dagen een blaauw katoenen pantalon op schuld moeten ontvangen, en ben dus overtuigd, dat er geen batig saldo, maar wel een te kort (negatieve winst) zal overblijven. Gij, met uw *f* 10. — s'maands toelage, kunt, ja, fatsoenlijk rondkomen, maar ik en een ander, die dat missen, weten bij ondervinding reeds al te wel, dat er elke vijf dagen zure gezigten moeten getrokken worden, door debiteuren bij betaling, door crediteuren bij nonbetaling; want hoewel ik niets genoegelijkers weet dan schulden, vooral zoogenaamde loopende schulden te betalen, is het daarentegen zeer waar en levert het een droevig gezigt op, te zien, dat na de voldoening der allernoodzakelijkste uitgaven er kompleet zoo goed als niets overblijft, om voor buitengewone uitgaven af te zonderen, — b. v. om een klamboe te koopen of om een duitje weg te leggen, voor den dag, wanneer men korting op zijn traktement heeft, veroorzaakt door een kleedingstuk op schuld ontvangen te hebben, waarvan men per vernieuwing te weinig krijgt, enz. Er zijn er wel, die zeggen, nooit iets op schuld te willen ontvangen, want dat zij zich niet voor een oud blaauw katoenen pakje behoeven geneeren, maar wel het gouvernement, — doch hiermeê ben ik het volstrekt niet eens. Een onderofficier althans moet, daar hij een voorbeeld van orde en netheid voor den soldaat dient te zijn, steeds (al is het dan ook ten koste van zijn traktement en genoegen) zoo goed mogelijk gekleed gaan, en dat kan hij niet, wanneer hij zich tusschenbeiden geen nieuw stuk goed aanschaft. Want, al is men nog zoo zuinig en proper, 't is niet mogelijk om b. v. een blaauw katoenen broek een half jaar te dragen, bij alle diensten, in weer en wind, enz., en die dan nog goed genoeg zou zijn, om er inspectie als anderzins meê te gaan maken. Ja, jongens! het gouvernement deed reeds en doet nog veel, maar het ware inderdaad te wenschen, dat er ook eens gedacht werd om die vernieuwingen, waarvan een van beiden zeker is, of men krijgt van sommige stukken te weinig, of de vastgestelde tijd is te lang bepaald, want, ziet eens aan, in Januarij krijgt men...."

X. Och hou toch op met dat gemopper, wij weten dat immers ongelukkig goed genoeg, en wanneer gij ons nu nog vergast met opsommingen, en vergelijkingen begint te maken met Holland misschien, dan maakt gij ons maar onlekker, en doet ons te veel haken naar onze hollandsche regementen, waar wij alles voor hadden, zoowel het klimaat als de burgers, zoowel de dienst als onze vermaken, zoowel onze kleeding als ons traktement, — want niet alleen hadden wij in Holland fraaijer en beter kleeding, maar daar schoot ieder zes jaar voor een proper soldaat ook nog een sommetje over uit het *Reserve* of *kleeding* fonds [1]), en hier kan men integendeel, zooals gij nu weer, er van zijn traktement kleeding bij aanschaffen. 't Eenige wat hier in Indie beter is, is dat de tijd voor pensioen eens zoo schielijk komt, maar daarvoor is men, als soldaat althans, ook wel tweemaal zoo spoedig er geweest, — maar soedah, er is toch niets aan te doen."

Z. „Apropos, heb jullui voor eenige weken in een no. van den *Javabode* wel de inkomsten en uitgaven van een hoofd- en een minder ambtenaar, de eerste op *f* 1600, en de tweede op *f* 80 's maands traktement, zien opgeven? Duidelijk bleek het volgens hunne berekingen, dat er nadeelig saldo overbleef, het zou niet moeijelijk zijn, zulks ook eens van ons te bewijzen, integendeel vrij wat makkelijker, uitgaande van het denkbeeld: hoe minder inkomsten, hoe minder uitgaven."

Y. „[illegible], hoe zoudt gij dat opgeven?"

Z. „Wel, ik zou zeggen: wanneer ik niets op schuld ontvangen en dus vol traktement heb, krijg ik per vijf dagen, na aftrek der menage *f* 0, 33 of 40 duiten daags, *f* 2. 14[5] in handen; daarvan moet ik ten zuinigste gerekend betalen:

oppassergeld.	*f* —.60
aan mijn waschbaas.	„ —.40
aan den barbier.	„ —.10
schoen- en kleedingreparatie.	„ —.20
onderhoud van mijn lamp.	„ —.15
papier en schrijfbehoeften.	„ —.15
buitengewone uitgaven.	„ —.30

dus dat maakt te zamen. . . . . *f* 1. 90; dan heb ik nog geen cent om te rooken of om in de kantine ter uit- en ontspanning te verteren. *f* 1. 90 afgetrokken van *f* 2. 14[5] blijft *f* 0. 24[5] in de vijf dagen, die ik daartoe besteden kan. 't Zou misschien wel goed zijn, er publiciteit aan te geven, maar dat zullen wij maar niet doen, in de hoop, dat de koning, die zoo veel belang in het O. I. leger stelt, ook onze soldij een weinig verhoogen zal, en daarmeê basta! — maar ja, eerst op de spoedige vervulling van dien wensch gedronken! Ik zou dit gaarne doen met een flesch wijn, maar dat bruintje dit niet trekken kan (NB vijf centen daags!), is reeds bewezen; wij zijn dus verpligt, ons maar weer te houden bij het oude, dat is; *sapada! kassi paid*!!

De glaasjes werden gebragt, *X*, *Y*, en *Z* hieven een hip, hip aan, betaalden hun gelag en keerden naar de kazerne terug.

Ook de luisteraar verwijderde zich, in zijn hart met dien dronk instemmende, en met het besluit, de geachte Redaktie van den Java-Bode te verzoeken, bovengenoemd gesprek te publiceeren, — overtuigd als hij is, dat bekendheid de weg is tot verbetering.

(Wordt vervolgd.) *Diversa sed Una.*

[1]) In Holland heeft de soldaat een vast fonds voor zijne kleeding; een onderofficier bv. ieder dag $11\frac{1}{2}$ cent; instede daarvan ontvangt men hier het goed zelf.

Mijnheer de Redacteur!

Door de opname van deze repliek op het, in het *Bataviaasch Handelsblad* van den 24sten December 1859 no. 103 voorkomende Correspondentie-artikel, — zal UEd. mij bijzonder verpligten.

Bij mijn, aan de Redactie van het *Bat. handelsblad* gerigt schrijven deed ik de opmerking, dat de bij het examen van den 19*den December* gedane vragen, betrekkelijk de *algemeene geschiedenis* en de *geografie*, — mijn voornemen, om, in afwachting mijner benoeming tot ambtenaar der 3de klasse, in dit jaar, mij ook te laten examineren, — hebben aan het wankelen gebragt, daar wilde ik mij aan het examen onderwerpen, ik mij de moeite zoude moeten geven, om op nieuw datgene aanteleeren, hetgeen ik 15 jaren geleden *op school geleerd had*, en dat, naar het mij voorkomt, het dienstig zoude zijn, dat de *geschiedenis* en de *geografie* [illegible] tot *Indie* of het *vaderland* worden bepaald, terwijl daarentegen [illegible] vragen moeten gedaan worden, welke een *Indisch* ambtenaar, uit den aard van zijn werkkring, *noodwendig*, zoude [illegible] kunnen beantwoorden, b.v. *over landraadzaken, over de* [illegible] *van verschillende officieële zaken, over de verschillende* [illegible] *te lande vigerende wetten en bepalingen, hare overtreding* [illegible] enz. enz.; zoodoende geloof ik, dat men niet alleen [illegible], maar ook het *oordeel*, het *goed* en *onpartijdig oordeel* van [illegible] ambtenaar zoude kennen, iets, dat voorzeker tot een der voor[illegible] vereischten behoort.

Die opmerking [illegible] echter in het oog der Redactie van het B. H. B. *onjuist* [illegible], zooals zij, in haar correspondentie-artikel heeft aangemerkt, *„niemand" die voor het radicaal van ambtenaar 2de klasse* [illegible] *aanmerking komen, — waardoor hij aanspraak verkrijgt op de* [illegible] *administratieve betrekkingen — bewijzen moet geven van alge*[illegible] *kennis in de geschiedenis en geografie, die zich verder dan tot* [illegible] *schen archipel uitstrekt*. Waartoe dit dient, weet ik niet, daar [illegible] gehoord — *veel minder* gezien heb, dat een *Indisch* ambtenaar *buiten* den Indischen archipel in dienst gezonden wordt, en [illegible] zelfs dat het *ooit* zoude gebeuren.

Verder beweerde de Redactie van het B. H. B., *dat men niet mag vergeten, hetgeen men 15 jaren geleden wist, maar moet sedert nog veel geleerd hebben.*

In gemoede vraag ik haar af, *hoe het mogelijk zij*, dat men zich zijne school-lessen, na een tijds-verloop van 15 *jaren*, nog kan herinneren, vooral wanneer men in zoodanige betrekking geplaatst wordt, waarin men geene *de minste* gelegenheid konde vinden, om, door dagelijksche onderhouding, die school-lessen in het geheugen te bewaren.

Van daar dan ook, dat de heer *de G.*, die, hoezeer op *Java* geboren en opgevoed, als een zeer kundig en geschikt ambtenaar bekend staat, getuige daarvan het, door zijn resident afgegeven certificaat [1]) het radicaal van ambtenaar 2de klasse niet kon erlangen, omdat hij slechts 21 punten heeft gemaakt, en dus 7 punten te min.

Ik zal mij over het examen van het vorig jaar niet verder uitlaten, uit vrees van voor een opposant, waarvan *Indie*, inzonderheid *Batavia* wemelt, te worden uitgekreten, maar behoud mij voor, om over den afloop van het examen van dit jaar, waaraan ik mij *quand même* zal onderwerpen, — een woordin het midden te brengen.

Inmiddels mijnheer de Redacteur! noem ik mij hoogachtend.

Uw bestendige lezer,
Tristram Spleen. [2])

[1]) Een ambtenaar moet, ingevolge de bekendmaking van den alg. Secrs., alvorens tot het examen te kunnen worden toegelaten, een certificaat, afgegeven door zijn chef, produceren, waaruit zal moeten blijken, dat die ambtenaar] wel geacht kan worden de geschiktheid te bezitten, het examen afteleggen.

[2]) Wij hebben een paar aanmerkingen op dit stuk. Vooreerst beamen wij in geenen deele het gevoelen van Tristram Spleen, dat een ambtenaar niets te maken zou hebben met andere geschiedenis en aardrijkskunde dan die van Nederland en Nederlandsch-Indie. Een ambtenaar met het radicaal van 2de klasse kan opklimmen tot zeer hooge rangen, en men zal toch wel niet willen beweren, dat men alleen leert voor zijn beroep, en niet voor de zamenleving, en daarom is onzes inziens de commissie, belast met het afnemen der examina, wel degelijk in haar regt, als zij van ambtenaren 2de klasse iets meer vordert, dan de kennis van den gewonen gang der bureaukratie.

Ten tweede gelooven wij, dat de uitdrukking van het B. H. B. dat men niet mag vergeten, hetgeen men 15 jaren geleden wist, maar dat men sedert nog veel geleerd moet hebben," als ironie moet worden beschouwd, zoodat de redactie van dat blad het met T. S. over dit punt is. Heeft die redactie werkelijk gemeend wat zij zegt, dan geven wij haar in vele opzigten gelijk.

In zijn eigen belang raden wij T. S. zich *niet quand même* aan het examen te wagen, maar te zorgen, dat hij goed beslagen op het ijs komt. De gelegenheid is daartoe geopend door het aangekondigde collegie voor aspirant-ambtenaren.

Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en Lijfrente-Maatschappij.

Door welwillende medewerking van de Redactie der Courant, zullen achtereenvolgens algemeene inlichtingen gegeven, en vragen en opmerkingen beantwoord worden, als welke niet aanhoudend door Circulaires zijn mede te deelen en aan Contribuanten of belangstellende anderen een meer juist begrip zullen geven van de werking der Maatschappij of de wijze van handelen.

(Vervolg.)

VARIA.

5. Door welwillende beschikking van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indie, bij besluit No. 6 dato 12 Januarij 1860, is magtiging verleend, om 's Lands kas dienstbaar te maken aan de overmaking naar *Batavia* van de gelden van Contribuanten in bovengenoemde Maatschappij; — daarop heeft de toezending van Extracten, Modellen en Inlichtingen aan **Voorloopige Inteekenaren** gewacht, deze zullen nu per post van 21 dezer verzonden worden.

Op *franco* aanvragen kunnen ook andere belangstellenden die bekomen.

6. *Art.* 12 *der Algemeene voorwaarden.*

Er zal ook gelegenheid bestaan tot verwisseling van Contracten, bijv. van Lijfrenten in Weduwen-Pensioen of wat dies meer zij; wordende bij deze wisseling natuurlijkerwijze de tijdelijke waarde van de *bestaande* en die der *verlangde* contracten tot basis voor de berekening genomen.

7. **Uitgestelde Lijfrente op twee lijven**, bijv. man en vrouw zijn in berekening; mogt men willen storten, dan kan men voorloopig zulks doen, ieder voor de helft der bedragen, welke men wil afzonderen; — Varia 6 biedt gelegenheid tot latere verwisseling aan.

8. Voor **Levensverzekering** zijn in bewerking Tarieven, om niet alleen *Levenslang*, maar ook slechts 10, 15, 20 jaren te contribueren en dan niet meer.

W. v. K.

(Wordt vervolgd.)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
Januarij	5	Engelsch	Spraij of the Ocean	P. Scangtheu	Shanghae	24 Nov.	Londen
"	8	"	Dwiftsure	A. Gronsund	Singapore	2 Jan.	Melbourne
"	—	Amerikaansch	Alboni	W. A. Barnaby	Foochow	26 Dec.	Londen
"	11	Engelsch	Queen Margeret	James Spence	Singapore	4 Jan.	Liverpool
"	12	Nederlansch	Economist	S. Olivier	Batavia	8 "	Rotterdam
"	—	Hamburg	Amazone	C. F. Ries	"	— "	Hamburg
"	14	Deensch	Benjamin Howard	L. Simbye	Hongkong	30 Dec.	Sydney
"	—	Amerikaansch	Sancho Panza	N. Hale	Shanghae	27 "	New-York
"	—	H. B. M.	Korvet Pearl	J. Barloze C. B.	Plijmouth	10 Oct.	Hongkong
"	15	Engelsch	Hercalean	J. Bell	Whampoa	2 Jan.	Londen
"	—	Amerikaansch	T. Sar		Manila	1 "	New-York
"	—	Deensch	Lootse	G. W. Kross	Foochow	23 Dec.	Adelaide
"	—	Engelsch	Mystery	E. Mathews	Singapore	11 Jan.	Londen

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Januarij	15	Ned. Indisch	schoener	Chieftain	J. C. Kruijmel	Billiton	13 Jan.	Reynst & Vinju.
"	—	Engelsch	brik	J. C. Ross	R. Ballard	Cocos Eilanden	8 "	G. Wilson & Co.
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Macasser	A. G. Bosch	Uit zee terug		W. Cores de Vries
"	16	"	bark	Atiatoor Rachman*	Hoesnin	Singapore	11 Jan.	Buijs, Jacobsen & Co.
"	—	Nederlandsch	"	H. Vincentius van Paulo	K. H. de Groot	Rotterdam		van Ommeren, Rueb & Co.
"	—	Ned. Indisch	schoener	Maria Catharina	Radjadien	Bencoelen	12 Jan.	Gezagvoerder.
"	17	"	schip	Padang Pandjang		Padang		Lim Goa.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Januarij	16	Nederlandsch	bark	Sir Robert Peel	S. J. Lange	Soerabaija
"	—	Engelsch	"	Cricis	J. Black	Singapore
"	—	Bremer	"	Leontine	L. Schweitzer	China
"	—	Z. M.	stooms.	Merapi	kapt. luit. t/z. van Hasselt	Banjermassing
"	—	Gouv.	stoomb.	Bennet	H. Bloemink	"
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	Neijts	Singapore
"	17	"	bark	Smallwood	H. P. Bolt	Melbourne
"	—	H M. Port.	schip	Don Jean Premiero	T. A. M. Pereira	Timor Delly
"	—	Deensch	brik	Therese Augusta	Russ	China
"	18	Ned. Indisch	bark	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Pecalongan

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Henriette*	J. van Loenen	China	Haager & Schuurman.
"	"	Graaf Dirk III	C. J. Rotgans		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Metalen Kruis	Zuurdeeg		"
"	"	Cheribon	Coers		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	schip	Staatsraad Baud	T. de Jong		van Ommeren, Rueb & Co.
"	bark	Konink. Ned. Yachtclub	F. L. Zack	Rotterdam	"
"	"	Jan de Witt	F. Guijt Jr.	Probolingo	"
"	"	Baron Forstner van Dambenoy	N. Kruijmel	Macao	"
"	"	H. Vincentius van Paulo	K. H de Groot		"
"	"	Java	S. S. van Dam		B. Kopersmit & Co.
"	schip	Sumatra*	H. Grivel	Samarang en Soerabaija	"
"	"	Nieuw Holland	L. Tuk	Cheribon	E. Moormann & Co.
"	bark	Hollandia	Wap		Busing, Schröder & Co.
"	"	Jacob	Börger	Samarang	"
"	"	Herman*	M. van Velthoven	China	Dümmler & Co.
"	"	Huidecoper	C. J. N. Blok		"
"	schip	Schoon Verbond*	D. R. Borchers	Samarang en Soerabaija	"
"	bark	Zuid Beveland*	J. van der Meulen	Rotterdam	J. Cezard & Co.
"	"	S. van Heel*	P. Dietz		"
"	"	Decima*	E. Akkerman		"
"	schip	d'Elmina	F. C. Teengs		"
"	bark	Twee Anthonijs	C. van Rijn van Aldemade	Pasoeroean	Reynst & Vinju.
"	"	Zephir	W. S. de Vries	Soerabaija	"
Ned. Indisch	"	Lachmadie*	Sech Abdulla		B. J. Jacobs.
"	"	Noorban*	Said Alie bin Djen	Soerabaija	"
"	brik	Ocean*	Giam Liangsoeij		Buijs, Jacobsen & Co.
"	bark	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	"
"	"	Jenoer*	Said bin Alie	Soerabaija	"
"	"	Atiatoor Rachman*	Sahaboedien		"
"	schip	Egbert*	Tormijn	Panaroekan	Maclaine, Watson & Co.
"	3 mast, schoener	Elise*	B. J. Schipper	Telok Betong	Landberg, Bezoet Bie & Co.
"	brik	Henriette*	H. Chevallier	Samarang en Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
"	"	Zwaluw*	P. Bloem	Melbonrne	Haager & Schuurman.
"	bark	Generaal Michiels*	D. de Wilde		"
Engelsch	"	Talucka Sadan*	Travener	Soerabaija	Borneo C. Limited.
"	schip	Caladonia*	Hamilton	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
"	brik	J. C. Ross*	Ballard	Cocos Eilanden	G. Wilson & Co.
Spaansch	schip	Reina del Oceano*	Sarachaga		Dümmler & Co.
Amerikaansch	bark	Dictator*	Zerega		"
"	"	Union*	Willey	China	Paine, Stricker & Co.
Pruissisch	"	Der Sud*	Malchou		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Hamburg	"	Siwa*	Brorsen		"
"	"	Carl en Auguste*	H. Muller		Busing, Schröder & Co.
Bremer	"	Rubens*	F. Soltenhurn	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
Zweedsch	"	Augusta*	Babot	Nederland	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Oldenburg	bark	Ammerland*	Popkin	San Francisco	Maclaine, Watson & Co.
"	schoener	Alfred Hermann*	W. Brummer	Sydney	E. Moormann & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
Januarij	5	Nederlandsch	bark	Diligentia	D. van Bentvelt	Samarang
"	—	Ned. Indisch	"	Soedool Barie	Sech Ganaw	Banjermassing
"	—	"	kotter	Little Tot	Katjoong	Pasoeroean
"	6	Nederlandsch	bark	Postiljon	J. C. van de Poll	Samarang
"	7	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Batavia
"	8	"	bark	Menado	A. Couteron	Banjermassing
"	—	"	"	Medina	Abdulla	Samarang
"	—	"	"	Fathool Manan	Sech Barhaba	"
"	—	"	kotter	Krabbe	Mardam	Pasoeroean
"	—	Engelsch	bark	Saugeen	H. Versight	Batavia
"	9	Nederlandsch	"	Neerlands Koningin	G. Garling	Banjoewangie
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	Kuller	"
"	—	"	bark	Alhamadanie	Said Alhabassij	Terug uit zee
"	10	Spaansch	"	Don Antonio de Escano	Don Serafen de Aubarede	Cadix
"	11	Hamburg	"	John Hermann	K. J. Deckmann	Samarang
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Padang	A. Guijotj	Batavia
"	—	"	bark	Columbus Almansoor	Oemar Matras	"
"	—	"	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Banjoewangie
"	—	Nederlandsch	bark	E. W. van Dam van Isselt	J. B. Kolen	"
"	—	Ned. Indisch	"	Abool Haer	Sech Bakarisoe	Banjermassing

Vertrokken schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Januarij	5	Ned. Indisch	bark	Elmachboelie	Djamaloedin	Grissee
"	—	[illegible]	"	Bachmanie	Marzoek Osman	"
"	—	Sardinsch	"	Lidia	R. M. Barano	Nederland
"	6	Ned. Indisch	"	Tedok	Wongso	Balie
"	7	Amerikaansch	"	Witch	S. Hultman	Boston
"	—	Ned. Indisch	"	Oosterling t/h. Oosterling Ingsoen	Tan Kiklan	Grissee
"	8	Nederlandsch	"	Eclipse	C. J. Doekzen	Pasoeroean
"	—	Ned. Indisch	"	Witch of the Wave	Katjoong	"
"	—	Amerikaansch	"	Fortuna	E. Scudder	Boston
"	—	Ned. Indisch	kotter	Little Tot	Katjoong	Pasoeroean
"	9	Nederlandsch	bark	Jan van Brakel	C. Verheij	China
"	10	Ned. Indisch	"	Dennek Bintang Toedjoe	Tan Soetiang	Grissee
"	11	"	"	Assed Dallah	Kasman	Banjermassing
"	—	"	"	Hoksing	Ho Boenting	Grissee
"	—	"	"	Hing Goan	Intje Aloewie	"
"	—	Engelsch	"	Alchijmist	Jh. Bennett	Hongkong
"	12	Balisch	"	Doris	Tan Tiksam	Balie
"	—	Z. M.	stooms.	Suriname luit. t/z. 1 kl.	Schmidt auf Altenstadt	koerst. om de West

In lading liggende schepen te *Soerabaija.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Pruissisch	bark	Dolphin	Klein	Nederland	Fraser, Eaton & Co.
Nederlandsch	"	Hendrik Jan	J. van der Meijden	Nederland	"
Zweedsch	"	Augusta	Sandeberg	Nederland	"
Nederlandsch	"	Johannes Lodewijk	van der Waal		"
"	"	Diligentia	Bentdels	Nederland	"
Hamburgsch	"	Herschel	Hausehild		Mathieu, Ebbs, Ruijs & Co.
	"	John Herman	K. J. Dickmann		"
Ned. Indisch	"	Ellen	Wentholt		B. Kopersmit & Co.
Nederlandsch	"	Eensgezindheid	Flik		"
Nederlandsch	"	Delftshaven	Schaap	Nederland	"
"	"	Alcor	F. J. van Oppen	Nederland	"
"	"	Dorothea Henriette	D. Smit	Holland	B. J. van Eck & Co.
"	"	Deligence	L. Smit	Holland	"
"	"	Antelope	Valberg	Zweden	"
Zweedsch	"	Carolina	A. P. Dijberg		"
Nederlandsch	"	Nederland en Oranje	van Ruijven		"
"	"	Postiljon	J. C. van de Poll	Nederland	"
"	"	Almelo	R. P. Tjebbes		Schimmelpennick & Co.
"	"	Stad Assen	H. J. Haverbult	Nederland	"
"	"	Jan Pieterz Koen	P. A. C. Hugenholtz	Nederland	"
"	"	Amicitia	D. Gaaff		"
Fransch	stooms	Plegeton	Kolonel T. Picard		P. Kervel & Co.
Nederlandsch	bark	Agatha en Maria	W. B. van Zijp		"
"	"	Vrijhandel	W. Leverstein		"
"	"	Batavier	A. de Voogd v. d. Straaten	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co.
Engelsch	"	Saugeen	H. Versight	Oostzee	"
Nederlandsch	"	E. W. van Dam van Isselt	J. C. Kolm		"
"	"	Cortgene	D. Dunlop	Rotterdam	Anemaet & Co.
Engelsch	"	Nina	W. Lingard		Hill, Broekman & Co.
"	"	Scotch Lassie	E. R. Fels	Balie	"
Nederlandsch	"	Neerlands Koningin	G. Gerling		E. ten Brink & Co.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Londen. 11 Nov. Harmonie, Tunteler, Rio-Grande.
Cowes. 18 Nov. Petrea, Crowell, Batavia.
vertrok 19 n. Hamburg.
21 Meteor, Adam, dito.
bekwam order voor Londen.
Exeter. 5 Nov. Magd. Johanna, Gast, Rio-Grande.
Plymouth. 11 Nov. Z. M. stoomschip Cornelis Dirks, luit. 1 kl. Koopman, Hellevoet vertrok 20 n. de Kust v. Afrika enz.
Falmouth. 19 Nov. Victor, Prahn, Cheriben (n. Stockholm).
Swansea. 18 Nov. Prins Hendrik, Verloop, Amsterdam.
21 Hollands Trouw, Keuker, Rotterdam.
Cardiff. 18 Nov. Gerardus Jacobus, Kilian, dito.
Sunderland. 11 Nov. Zeehond, Visser, Dordrecht.
18 Brederode, Kruijmel, Rotterdam.
Hellevoetsluis, Vos, Dordrecht.
Cuxhaven. 9 Nov. Melbourne, Jessen, Batavia.
22 Alma en Olga, Osnabruck, dito.
Kopenhagen. 15 Nov. Emily, Petersen, dito.
Abo. 3 Nov. Pauline Constance Eleonore. Pybes, Rio-Janeiro.
Christiania. 16 Nov. Thetis, Bakker, Rio-Janeiro.
Bordeaux. 9 Nov. Vallée de Luz, Laffite, Batavia.
Gibraltar. 30 Oct. Diligentia, Ruijl, Triëst (n. New-York).
Triëst. 5 Nov. Wilhelmina, Knaak, Rio-Janeiro.
St. Helena. 4 Oct. Nothern Light, Marshall, Soerabaija.
vertrok 6 n. Queenstown.
9 Eliza Thornton, Maxwell, Batavia (n. Londen).
10 Rigina, Lelyvelt, dito.
vertrok 11 n. Amsterdam.
12 van Oldenbarneveld, Heek, Moulmain (n. Falmouth.
New-York. 7 Nov. Gezusters, Visser, Fernambucq.
Boston. 6 Nov. Ceylon, Leckie, Padang.
Galveston. 20 Oct. Joh. Frederika, Collenteur, Rio-Janeire.
Moroim. 11 Sept. Alberdina, Scherpbier, Fernambucq.
Vertrok 28 naar Falmouth.

Vertrokken.

Liverpool. 9 Nov. Alida, Kieviet, Buenos-Ayres.
Cardiff. 9 Nov. Stientje Hoogeveen, Bruijns, Fernambucq.
Cuxhaven. 18 Nov. Groot Zeewijk, Homan, Buenos-Ayres.
16 Snip, Strijbos, dito.
Cadix. 31 Oct. Hendrik Willem Karel, van Ingen, Montevideo.
12 Nov. Zeeploeg, Braamhorst, Ayamonte.
New-York. 29 Oct. Beerta Hendrika, Stuit, Rotterdam.
7 Nov. Dirk Hendrik, Prins, Londen.
Havana. 26 Oct. Anna Maria Wilhelmina, Fisscher, Falmouth.

In Lading.

Londen. 11 Nov. Anna Wilhelmina, Bakker, Montevideo en Buenos-Ayres.
Liverpool. 14 Nov. Berg, Melchior, Garbes, Batavia.
Glasgow. 16 Nov. Prins van Oranje, Schiedges, Soerabaija.
Henriette Alida, de Vries, Buenos-Ayres.
Havana. 26 Oct. Fortuna, Warnaar, Hamburg.

Gepasseerd.

Singels. 12 Nov. Graafstroom, Rubaak, Rott. n. Batavia.
Schoonderloo, Kruijt, dito n. Australie.
13 Alcyone, Haacke, Amst. n. Soerabaija.
15 Medea, Lourens, Rott. n. Batavia.
16 Jason, van Bueren, dito. n. dito.
Portsmouth. 18 Nov. Z. M. korvet Juno, komm. Sloos, Texel n. Batavia.
Poortland. 14 Nov. Stella Maris, Leeflang, Rott. n. Samarang.

Zeilklaar.

Newcastle. 15 Nov. Joh. Christina, de Boer, Batavia.

MARKTBERIGT.

VAN DEN 9 NOVEMBER TOT EN MET 24 NOVEMBER 1859.

Te AMSTERDAM en ROTTERDAM

Thee. Met weinig handel, onveranderd vaste prijzen. Door kleine aanvoeren uit Engeland wordt in de behoefte naar fijne Congo en Souchon voorzien.

Tabak. Sedert het vorig berigt is de vraag naar Java Tabak meer en meer toegenomen, zoodat er op nieuw eene niet onaanzienlijke prijsverhooging te vermelden is. Hoezeer die verhooging in alle kwaliteiten wel als eene daadzaak mag worden aangenomen, zoo was zulks evenwel voornamelijk het geval met gespikkeld dek, en Tabak van bruine, rijpe kleur van den laatsten oogst, welke tot zeer hooge prijzen in veiling afnemers vond. De 1467 pakken Java cuba, ex O.-I. Packet, welke den 11den dezer zouden worden geveild, werden vóór de veiling en bloc voor exportatie afgedaan. De 167 pakken do. A. F. H. ex Broedertrouw, werden in veiling van $22^1/_2$ tot $125^1/_2$, dooréén 58 cs. verkocht, van de 730 en 106 pakken do. D. M. V. O. van het vorige gewas werden slechts 152 pakken verkocht van 27 tot $52^1/_2$ cs. en de overige 681 pn. opgehouden van 28 à $47^1/_2$ c., zijnde deze Tabak, uithoofde van deszelfs in courante kleuren niet anders dan tot beperkte prijzen te plaatsen.

Te Rotterdam werden op 17 dezer in veiling verkocht: 1258 pakken Java G. G. van $22^1/_2$ tot 146 cs., dooréén 90 cs.; 1222 pakken dito T. & N. L. van $35^1/_2$ tot 147 cs., dooréén $94^1/_2$ cs.; 90 pakken do. SP. van $41^1/_2$ tot 190 cs.; door één 96 cs.; 360 pakken do. A. R. K. van 20 tot 80 cs., dooréén 36 cs., en bij inschrijving naar Amst. 242 pakken dito M. T. T. ex Patriarch Samuel, tot om de 68 cs. Op 24 dezer zullen te Amsterdam bij inschrijving uit de hand te koop worden aangeboden: 278 pakken Java Temanjang, en op 25 dezer 1998 pakk. dito Nicot, en op 9 Dec. te Rotterdam 2770 pakk. Java GP, ex Zeelandia.

Gearriveerd zijn per Maria Veronica, 2350 pakk. B. J. D. L. en per Lamina Elisabeth 675 pn. G. V. D, 690 pn. FF.

De voorraad Java bestaat uit 1028 pn. Havana, 389 do. Kedong, 2189 do. TR. 2220 do. Nicot, 2088 do. Temanjang, 744 do. FF, 1959 do. P. K. 2585 do. B. J. D. L. 545 do. RS, 961 do. G. V. D. 249 do. [illegible] J. 514 do. B. N. 478 do. JM/MS. 270 do. P. [illegible] te zamen 16,204 Pn. te Amsterdam en 2776 pn. G. P. 770 do. n 651 do. E. R. te zamen 4191 pn. te Rotterdam

Op den 11 l.l. werden te Rotterdam nog in veiling verkocht 225 mille 2a Cortades 1857 Manila Sigaren van $f\ 23^1/_2$ tot $f\ 25^1/_2$ in Entrepôt.

Door voortgezette inkoopen op speculatie is Manila Tabak op nieuw in prijs verbeterd; van Visayas Yleilo is in de tweede hand nog eenige voorraad; doch Cagayan dekblad is nagenoeg opgeruimd. De voorraad Manila bestaat uit 20 pakk. op de Rotterdamsche markt.

Huiden. Afgedaan werden, zoo te Amst. als te Rotterdam, tot geheime prijzen: 4500 O. I. Runder, zoo genaamde Boeboetan ex Stad Nijmegen, 1174 do. Buffel ex Princes Amalia, 460 do. ex Eva Johanna, 242 do. ex Julia, 1140 do. ex Rose 215 do. ex Australie, 500 do. ex Maria Elisabeth Margaretha, 5880 do. ex Rosina, 500 do. ex stad Middelburg en 827 O. I. Runder, benevens 1000 O. I. Huiden ex Admiraal van Kinsbergen tot 60 cs.

Katoen. In deze 14 dagen werden slechts 100 bn. Oomrawattee tot veilingsprijs genomen. Terwijl in andere soorten veel leven is, blijft het in Suratte zeer stil.

Wol. Hierin viel niets meldingwaardigs voor; enkele op speculatie in de laatste veiling gekochte partijtjes werden met een klein avans afgedaan. Houders zijn hoog in hunne vorderingen, waartoe de gunstige afloop der Engelsche veiling op 10 dezer, medewerkt.

Verfwaren. Indigo. Bij zeer beperkten handel bleef de stemming zeer vast en is onder 15 à 20 cs. verhooging op de laatste veilingprijzen niets te vinden. Bij particulieren zijn weder aangevoerd 141 kn. pr. Electra, die spoedig gelost zullen zijn en die dan aan de markt komen. Cochenille. Geheel zonder verandering. — Sapanhout. Eenige partijtjes werden tot vrij goede prijzen verhandeld. Tot de noteering blijft bij niet te groote hoeveelheid te verkoopen. — Kadranghout. Op levering werd eene partij afgedaan. De noteering blijft voor kleine partijen te maken. — Kurkuma. De handel beperkte zich voortdurend tot de behoefte, de prijzen blijven gedrukt en koopers zeer terughoudend. — Salpeter met weinig handel.

Droogerijen. Camphor werd met 75 cs. betaald. De omzet wordt geringer door gebrek aan disponibelen voorraad. — Cassia Lignea iets flaauwer. — Cubeben zouden zeer hoog betaald worden, indien er voorraad ware. — Gum Damar stil. — Gum Elastiek. De zeilende partijen vonden tot staande prijzen coulant koopers. — Lange Peper. De onlangs aangevoerde 12,000 Ko. werden coulant tot 21 cs. verkocht. — Japansche was. Hoezeer in eene zeer vaste stemming, worden de vorderingen der verkoopers nog niet ingewilligd. — Bindrotting ging tot iets verlaagde prijzen van de hand.

Arak. te Amst. werden van dit artikel afgedaan 50 Leggers ex Franklin, waarschijnlijk tot f 115, en te Rotterdam 38 Leggers ex Haemstede tot onbekenden prijs.

Het artikel houdt zich staande, hoewel de markt eenigzints gedrukt is doordien binnen eenige dagen wederom ca. 850 Leggers aan de markt zullen gebragt worden.

"De Kamer van Koophandel en Fabrieken te Haarlem, heeft in dato 3 dezer bekend gemaakt, dat daar ter stede in eene fabriek van zijden en zijden stoffen eenige kn. ruwe Japansche zijde, van verschillende kwaliteiten, naauwkeurig zijn onderzocht en daarmede proeven zijn genomen, welke uitmuntend geslaagd en ter bezigtiging gesteld zijn van handelaars en verdere belanghebbenden bij den Oost-Indischen handel.

Scheepstijdingen.

Rotterdam, 25 Nov. Aan een der Belgische bladen ontleenen wij het volgende: „Hoever wij ook de statistiek der scheepvaart naslaan, wij vinden geen maand October, welke zoo ongelukkig is, als die, welke nu verstreek.

Het aantal totale verliezen in die maand bedraagt, 296

tegen 260 in 1854
„ 190 „ 1855
„ 220 „ 1856
„ 270 „ 1857
en „ 210 „ 1858

De maand November zal voorzeker October nog overtreffen, want op 11 dezer telde men reeds bijna 200 totale verliezen."

Vlissingen, 11 Nov. De Ned. bark H. Liduina, kapt. ten Brink, van Shields naar Shanghae, alhier met schade binnengeloopen is op de haven gekomen en wordt in 's rijks dok gehaald.

Het schip Phoenix, van Middelburg, wordt gesloopt.

Ramsgate, 7 Nov. Het alhier in avarij binnengeloopen schip Christine, kapt. Lund, van Rotterdam naar Valparaiso zal morgen beginnen met de lading te lossen.

Deal, 22 Nov. Het alhier in avarij binnengeloopen schip Oceaan Ranger, kapt. Knowles, van Bombay naar Rotterdam moet £ 475 betalen aan de logger, die in den nacht van 6 op 7 dezer adsistentie aan dat schip verleend heeft.

Schepen in Lading.

naar	
	TE AMSTERDAM.
Batavia	Henriette. — Portengen
	Azia. — Molenaar
	Willem Daniel. — de Meester
„ Samarang en Soerabaija	Nicot. — Amesz
„ en Soerabaija	Hercules. — Deterding
„ Cheribon en Pecalongan	Margaretha Simonetta. — Hofman
Macasser via Batavia	Tasmania. — Juchter
Padang	Zeelandia. — Blaakhert
Soerabaija	Koning Willem III. — Zeijlstra
	Willem Eggerts. — Faber
„ en Batavia	Wassenaar. — Hofstee
Kaap de Goede Hoop	Provincie Drenthe. — Beekering
Singapore	Sperwer. — Huges
Melbourne	Jacoba en Christina. — Jaski
Sydney	Amazone. — Abbink
	TE ROTTERDAM.
Batavia	Gouverneur van Swieten. — v. d. Harst
„	Guinea. — [illegible]
„	Jan van Galen. — de Boer
„ Soerabaija en Samarang	Maasstroom. — Mellema
„	Catharina Wilhelmina. — Popken
Soerabaija en Macasser	Adriana en Jacoba. — Elekringh
Soerabaija	Kinderdijk. — Zwanenburg
„	Koning en Vaderland. — v. Bruggen
Melbourne	Vrede. — ten Bruggen
Singapore en Hongkong	Jeannette en Cornelia. — Verhoeven
Kanagawa (Japan)	Krimpen a/d. Lek. — Ouwehand, vertrekt Dec

Vrachten.

				Vracht	
Van Nederland	naar	Batavia		f 40 à —	met 15%
„	„	„	Samarang	„ 45 „ —	met 15%
„	„	„	Soerabaija	„ 50 „ —	met 15%
„	„	„	Singapore	„ 50 „ —	met 15%
„	„	„	Macassar	„ 60 „ —	met 15%
„	„	„	Padang	„ 70 „ —	met 15%
„	„	„	Hongkong	„ 60 „ 65	met 15%
„	„	„	Kaap de Goede Hoop	„ 50 „ —	met 15%
„	„	„	Japan	„ 60 „ 80	
„	„	„	Batavia m. steenkolen	„ 40 „ —	
„	„	„	Australia	£ $2^1/_2$ à £ $2^3/_4$	pr. reg. ton
„	Engeland	„	Australia	„ $3^1/_4$ à „ 4	pr. reg. ton
„	„	„	Singapore	„ $2^1/_4$ à „ $2^1/_2$	pr. reg. ton
„	„	„	Java	„ $2^1/_4$ à „ $2^1/_2$	pr. reg. ton
„	„	„	China	„ $2^3/_4$ à „ $3^1/_4$	pr. reg. ton

Bevrachting Ned. Handel-Maatschappij.

De N. H. M. heeft scheepsruimte aangevraagd tot overvoer van een detachement troepen naar Batavia, en daarvoor aangenomen het schip Catharina Wilhelmina, Kapt. Popken.

De N. H. M. heeft bij inschrijving scheepsruimte aangevraagd voor:
N°. 1. 2000 Tons Steenkolen naar Macassar.
" 2. 1800 " " " Amboina.
" 3. 1000 " " " Kema.
vóór ultimo April 1860 aldaar te leveren;
N°. 4 500 Tons Steenkolen naar Anjer.
" 5 1000 " " " Padang.
vóór ultimo Mei 1860 aldaar te leveren. In Engeland ha ven te laden. En aangenomen, voor:

N°. 1.	Het schip	Alblasserwaard	à f 66 per Last.
	" "	Ulijsses	" " 65 " "
" 2.	" "	Erasmus	" " $69^1/_2$ " "
	" "	Allegonda Jacoba	" " 70 " "
" 3.	" "	Jacob Roggeveen	" " 75 " "
" 4.	" "	Zes Gezusters	" " 66 " "
" 5.	" "	Zeelandia	" " 68 " "

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 16 JANUARIJ.

Arak, f 47,50,— afgedaan weinig voorraad
Koffij, Java f 35 f @ 35,50,—
———, Padang, f 33,91 laatste veiling te Padang 28 December.
Suiker N°. 16 f 15,75—
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju f 12,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, f 200,— | met veel vraag zoo
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, f 150,— @ f 160,— | voor Europa als voor
———, " " 2de kwaliteit, f 140,— @ f 150,— | China.
———, Carga f 115 @ f 130,—
Wisselkoers op Holland pari, Engeland f 11,65 @ f 11,75,— Singapore f 2,30,—
China f 2,97,— Calcutta f 120,— nominaal.

Vrachten. De Hendrina f $67^1/_2$,— voor Suiker, f 80,— voor Arak, te Cheribon en Soerabaija.

De Cheribon f 70,— voor Suiker, f 60,— voor Thee, te Cheribon en Pecalongan te laden.

TE SAMARANG, DEN 13 JANUARIJ.

Koffij, f 34,— oogst opgeruimd.
Suiker N° 16, f 15,50,— nominaal.
Indigo, f 4,— voor eerste qualiteit afgedaan.
Koehuiden, f 60,— ℔ kodie.
Buffelhuiden, f 40 @ f 45,— ℔ kodie.
Staart Peper, oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, f 140 @ 150,— ℔ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
" carga " f 115 @ 130,— idem. idem.
Klapper Olie f 28,—
Katjang " f 23,—
Rotting f $8^1/_2$ @ f 9,—
Kadjang Matten, f 8,—
Wisselkoers op Holland pari

TE PASOEROEAN, DEN 11 JANUARIJ.

Suiker N°. 16 ℔ pic. f $15^1/_4$
Rijst, (witte) ℔ koyang f 160,—
Id. (carga) " " " 140,—
Olie, (klapper) pic. " 30,—
Id. (katjang) " " 20,—
Wisselkoers pari

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 11 Januarij 1860.
5,058-75 pic. Suiker, oogst 1859.
48,148-84 " Koffij 1859.

Den 11 Januarij waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1859.

DER FABRIEK		Gouv. levering PIC. SUIKER.	vrije beschikking
Wangoon Redjo,	a	10,582—39.	6,060—06
Ardjo Sarie,	a	14,130—[illegible]	12,867—60
Ardie Redjo,		16,000—11.	
Yoso Wilangoon,		7,789—79.	
De Hoop,	a	12,113—77.	5,274—75
Djacatra Oost,	a	9,800—.—.	14,710—02
De Onderneming,	a	11,050—01.	24,818—[illegible]
Wono Redjo,	a	9,200—.—.	9,781—07
Kloerahan,	a	10,304—94.	8,611—49
De Goede Hoop,	a	6,860—.—.	5,017—61
Gaijam,	a	10,998—.—.	4,788—[illegible]
Becassie Oost,	a	7,884—.—.	11,962—[illegible]
Dankbaarheid,	a	7,056—.—.	5,980—04
Soeko Redjo,	a	7,500—98.	11,283—89
Kawis Redjo,		11,530—57.	
Parie Redjo,	a	3,600—10.	4,168—[illegible]
Pleret,	a	10,973—[illegible]	2,251—69
Te Zamen		168,176—89 pic. Suiker.	118,106—96
		178,687—87 „ Koffij.	

N. B. van de fabrieken met a geteekend is de Gouvernements levering afgeloopen

Lijst der in het Entrepôt aanwezige regalen.

VAN DEN 13 TOT EN MET DEN 16 JANUARIJ 1860.

Van Nederland per Ned. schip *Baron Forstner van Dambenoy*, gez. Kruijmel.
6 kn. gemerkt WRZ no. 588/93.
Per *Jan de Witt*, gez. Gugt.
2 kn. gemerkt [illegible] no. 1/2.
[illegible]
1 kt. adres *Maclaine, Fraser en co.*
2 kn. en 1 pak adres *Maclaine, Watson.*
Van Singapore per N. I. stooms. *Batavia*, gez. Nejtes.
3 koffers adres *J. E. G. Brumund*, no. 1/3.
1 kt. Mr. *de Coürika.*
1 kt. Mr. *J. H. Potter.*
1 kt. *Har Seille.*

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 10 TOT EN MET DEN 11 JANUARIJ 1860.

Aanvoer.

Van Japan per Ned. Ind. bark [illegible], gez. Bloem, agt. Hooger en Schuurman.
260 kn. boomwas, *Agenten.*
21 manufact., 2 do. klokken, 13 bn. kurken, 100 pl. koehuiden, 378 do. buffelhuiden, *Schimmelpenninck en co.*
4 kn. lijnwaden, 21 bn. en 31 pakk. Jap. goederen, *van der Meulen en co.*
380 kn. boomwas, *B. Kopersmit en co.*
8 kn. Jap. goederen, *Pandel en Sichaus.*
141 kn. pajongs, 34 do. porcelein en lakwerk, 300 do. sakky, 21 do. porcelein, 290 do. soija, 339 do. boomwas, 10 bn. hennep, een partij steenkolen, *Gouvernement.*
Van Nederland per Ned. schip *Zephir*, gez. de Vries, agt. Reynst en Vinju.
100 vs. boter, 70 led. leggers, *Agenten.*
50 led. leggers, *Order.*
30 led. leggers, *J. Cézard en co.*
13 kn. kapmessen, *Gouvernement.*
100 vs. kop. munt, 20 do. zilv. do. 1088 stav. ijzer, *N. H. M.*
Van Nederland per Ned. schip *Decima*, gez. Akkerman, agt. J. Cézard en co.
100 vn. specie, 50 m. steenen, 1070 coll. gouv. goederen, *N. H. M.*
100 bn. manufact., *Arnold en Zoon.*
5 bn. manufact., *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
60 coll. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
22 md. bronwater, *Specht Grijp.*
58 coll. provisien, *van Ommeren, Busé en co.*
190 ks. kaas, 80 vs. loodwit, 41 kn. ribbewerk, *Hooger en Schuurman.*
88 kn. provisien, *Gemprich en Strauss.*
15 kn. manufact., *Busing, Schröder en co.*
12 coll. kramerijen, 6 do. manufact. *C. Buhre en G. Ender.*
6 coll. meel, *Schimmelpenninck en co.*
6 coll. manufact., *F. van Dechluijs en co.*
100 vn. bier, *F. Orione.*
5 kn. diversen, *G. Kolff en co.*
200 md. bier, *van der Meulen en co.*
26 vn. wijn, *Cassabelle en co.*
50 vn. bier, 200 vs. boter, *Agenten.*
15 bn. manufact., *Adam en co.*
20 vs. boter, 135 do. verfwaren, *Order.*
580 coll. diversen, *Voor Soerabaija.*
880 coll. diversen, *Voor Samarang.*

Vertrokken Passagiers naar Batavia

van den 12 tot en met den 17 Januarij 1860.

Met het Ned. Ind. Stoomschip *Macassar* [illegible], Luitenant t/z. 2e klasse Jonkhr. A. C. van [illegible] der [illegible], Luitenant [illegible] der Artillerie [illegible] onderwijzer [illegible] van der [illegible] Adjudant onder officier Beek, Eleve opzigter Th. [illegible], de Hh. van Schreven, Gasper, [illegible], Mejuffrouw Jacobi naar Samarang, Soerabaija en de Molukkos.

CORRESPONDENTIE.

Eenige personen, die hun werk in de stad verrigten en grooten prijs stellen op het behoud hunner oogen, wenschen langs dezen weg de aandacht der betrokken autoriteit te vestigen op de omstandigheid, dat de wegen niet meer besproeid worden. Als het dagelijks regent, is het niet noodig, maar na een enkelen dag droogte is de stof onuitstaanbaar.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, is aansprakelijk voor de Wet H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.